

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης

Πολιτική Προστασία και Διαχείριση Κινδύνων
«Το Ελληνικό Σύστημα Πολιτικής Προστασίας»

Δρ. Ασπασία Καραμάνου

Αθήνα 2021

Αντί προλόγου	3
Σκοπός και προσδοκώμενα αποτελέσματα	3
Λέξεις Κλειδιά	3
Συντομογραφίες	4
1 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	5
1.1 Έννοια, Σκοπός και Πεδίο Εφαρμογής της Πολιτικής Προστασίας.....	5
1.1.1 Ιστορική Τεκμηρίωση	5
1.2 Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών και οι Εθνικές Πολιτικές	9
1.3 Βασικά Όργανα και Δομές.....	12
1.3.1 Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού (ΔΕΕΣΠΠ).....	12
1.3.2 Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ).....	12
1.3.3 Αποκεντρωμένη Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση	13
1.3.4 Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας	13
1.3.5 Τοπικό Επιχειρησιακό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (ΤΕΣΟΠΠ).....	21
1.3.6 Διαχείριση πληροφοριών και Κέντρα Επιχειρήσεων	23
1.4 Κινητοποίηση Πολιτικής Προστασίας	27
1.4.1 Πριν τη θέσπιση του Εθνικού Μηχανισμού-Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ	27
1.4.2 Σύμφωνα με τον Εθνικό Μηχανισμό.....	31
1.5 Σχέδια Πολιτικής Προστασίας	33
1.5.1 Πλαίσια Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών (ΠΔΕΑ).....	36
1.6 Φάκελος Καταστροφής και Εθνική Βάση Δεδομένων	37
1.7 Δομές για την Αξιοποίηση της Επιστημονικής Γνώσης – Εκπαίδευση και Κατάρτιση.....	38
1.8 Λοιπές Διοικητικές Δομές του Εθνικού Μηχανισμού	43
1.8.1 Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Πολιτικής Προστασίας.	43
1.8.2 Επιχειρησιακό Ταμείο Πρόληψης και Αντιμετώπισης Κινδύνων (Ε.Τ.Π.Α.Κ.).	43
1.8.3 Ευρωπαϊκό Κέντρο Δασικών Πυρκαγιών (ΕΚΕΔΑΠ)	43
1.9 Οργανικές μονάδες Πολιτικής Προστασίας	44
1.10 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Βασική Ορολογία	45

Αντί προλόγου

Ο Θεός ειδοποιεί τον Νώε ότι σε ένα χρόνο έρχεται κατακλυσμός. Του εξηγεί πως θα εκδηλωθεί δυνατή βροχόπτωση και του συνιστά να διαλέξει τους δίκαιους μεταξύ των ανθρώπων και να τους φορτώσει μαζί με τα ζώα σε κιβωτό που θα φτιάξει. Δώδεκα μήνες αργότερα, ο Μεγαλοδύναμος επανεμφανίζεται και ρωτά τον Νώε αν είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει τη βροχόπτωση. Αυτός γνέφει αρνητικά και του εξηγεί τα προβλήματά του. Η Πολεοδομία μπλόκαρε τη ναυπήγηση του σκάφους στην αυλή του, το Λιμενικό έχει αντιρρήσεις για το σχέδιο του σκάφους, το Υπουργείο Περιβάλλοντος ζητά μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, η Εφορία θεωρεί την κιβωτό πλεούμενο αναψυχής, άρα τεκμήριο υψηλών εισοδημάτων, ενώ το Συμβούλιο της Επικρατείας αμφισβητεί τη συνταγματικότητα του κατακλυσμού. Μόλις σταματά να μιλά ο Νώε, ο ουρανός καθαρίζει και διαγράφεται ένα ουράνιο τόξο. «Και ο κατακλυσμός;» ρωτά ο Νώε. «Μπα, άσε, δεν χρειάζεται», απαντά ο Θεός, «τον κατακλυσμό θα τον φέρετε οι άνθρωποι μόνοι σας...»

Σκοπός και προσδοκώμενα αποτελέσματα

Στο σύστημα Πολιτικής Προστασίας της χώρας μας, όλοι οι πολίτες και ιδίως οι δημόσιοι λειτουργοί, ως εκτελεστές της θέλησης του Κράτους. Θεωρούνται πολύτιμοι πόροι αφού δύνανται να συμμετάσχουν στη μείωση της διακινδύνευσης και την αντιμετώπιση της καταστροφής, ξεκινώντας από το ατομικό, οικογενειακό, το γειτονικό και το εργασιακό του περιβάλλον.

Ειδικότερα, το μάθημα στοχεύει να καταστήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες ικανούς/ες:

Να εξοικειωθούν με βασικές έννοιες, νομικούς κανόνες, όργανα και λειτουργίες της διαχείρισης του Ελληνικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας.

Να αντιληφθούν τη σημασία της θεσμικής, οργανωτικής, σημασιολογικής και τεχνικής διαλειτουργικότητας για την αντιμετώπιση των καταστροφών και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Να είναι ικανοί να κατανοούν αυτό που συμβαίνει σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης και να συμβάλλουν στην υλοποίησή σχετικών δράσεων και ενεργειών στα πλαίσια του ρόλου τους ως ενεργοί πολίτες.

Σύντομη περιγραφή

Η παρουσίαση του Ελληνικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας γίνεται αρχικά με την ιστορική του τεκμηρίωση. Ακολούθως παρουσιάζεται το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας και ο τρόπος οργάνωσης και διοίκησης αυτού του συστήματος: οργανωτική δομή, σχεδιασμός σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο, συντονιστική λειτουργία, η αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης και της εφαρμοσμένης έρευνας διαχείριση συστήματος πληροφοριών και επικοινωνιών.

Λέξεις Κλειδιά

Πολιτική Προστασία, Κινητοποίηση, Σχεδιασμός Ετοιμότητας, Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης

Συντομογραφίες

ΓΓΠΠ: Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
γγΠΠ: Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας
ΓΕΕΘΑ: Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
ΔΑΕΦΚ: Δ/ση Αποκατάστασης και Επιπτώσεων Φυσικών Καταστροφών
ΔΕΣΠΠ: Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού
ΔΥ: Δασικές Υπηρεσίες
ΕΔΕΚ: Έκτακτο Δελτίο Επιδείνωσης Καιρού
ΕΔΠΕΚΦ: Έκτακτα Δελτία Πρόγνωσης Καιρικών Φαινομένων
ΕΚΑΒ: Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
ΕΚΔΔ: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης
ΕΟ: Εθελοντικές Οργανώσεις
ΕΚΑΒ: Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
ΕΚΕΠΥ: Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας
ΕΚΚΑ: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΕΜΥ: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία
ΕΝΠΕ: Ένωση Περιφερειών Ελλάδος
ΕΣΑ: Ειδικά Σχέδια Αντιμετώπισης
ΕΣΚΕ: Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων
ΕΣΚΕΔΙΚ: Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων
ΕΣΠΟΠ: Εθνική Σχολή Πολιτικής Προστασίας
ΕΤΙΚ: Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
ΚΕΔΕ: Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος
ΚΕΠΙΧ: Κέντρο Επιχειρήσεων
ΚΕΠΠ: Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας
ΚΣΟΠΠ: Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας
ΟΑΠ: Οργανωμένη Απομάκρυνση Πολιτών
ΟΑΣΠ: Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού
ΟΔΙΚ: Ομάδα Διαχείρισης Κρίσεων
ΠΔΕΑ: Πλαίσια Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών
ΠΕΔΥΔ: Περιφερειακή Πυροσβεστική Διοίκηση
ΠΕ: Περιφερειακή Ενότητα
ΠΕΣΟΠΠ: Περιφερειακό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας
ΠΕΚΕΠΠ: Περιφερειακό Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας
ΠΣ: Πυροσβεστικό Σώμα
ΠΥ: Πυροσβεστικές Υπηρεσίες
ΠΥΣ: Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου
ΣΑΤΑΜΕ: Σχέδιο Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης
ΣΔΙΤ: Σύμπραξη Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα
ΣΟΠΠ: Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας
ΣΝΟ: Συντονιστικό Νομαρχιακό Όργανο
ΣΤΟ: Συντονιστικό Τοπικό Όργανο
ΤΕΣΟΠΠ: Τοπικό Επιχειρησιακό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας

1 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

1.1 Έννοια, Σκοπός και Πεδίο Εφαρμογής της Πολιτικής Προστασίας

Η Πολιτική Προστασία αποβλέπει στην προστασία των πολιτών, του περιβάλλοντος και της περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς, των υποδομών, των πλουτοπαραγωγικών πηγών, των υπηρεσιών ζωτικής σημασίας, των υλικών και άυλων αγαθών από μείζονες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, που προκαλούνται από φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές, κατά τη διάρκεια της ειρηνικής περιόδου.

Η ασφάλεια και η προστασία των πολιτών και του περιβάλλοντος αποτελούν βασικές συνταγματικές υποχρεώσεις κάθε σύγχρονου δημοκρατικού κράτους. Στην υποστήριξη αυτής της υποχρέωσης συστήνονται ειδικά (διοικητικά) συστήματα και μηχανισμοί, με σκοπό να οργανώσουν, να συντονίσουν, να κατευθύνουν και να διασυνδέσουν τους φορείς και τις υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης (κατά λόγο αρμοδιότητας), καθώς και του ιδιωτικού δυναμικού και μέσων για την επίτευξη του στόχου της πολιτικής προστασίας, με έναν ενιαίο σχεδιασμό και συγκεκριμένους κανόνες.

1.1.1 Ιστορική Τεκμηρίωση

Από τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα και σε ευθυγράμμιση με το διεθνές περιβάλλον διακρίνονται οι προσπάθειες του Ελληνικού Κράτους για την προστασία των πολιτών που επλήγησαν από καταστροφές. Η αντιμετώπιση των καταστροφών γινόταν κυρίως δια μέσων των διατάξεων για την πολιτική άμυνα.

Το **1995** ψηφίστηκε ο N.2344/1995 (ΦΕΚ 212Α) «Οργάνωση Πολιτικής Προστασίας και άλλες διατάξεις».¹

Αξιοποιώντας τη διεθνή εμπειρία και τις μορφές οργάνωσης άλλων κρατών θεσπίστηκε ένας μηχανισμός προκειμένου:

- Να ανταποκριθεί στην ανάγκη ενός ενιαίου σχεδιασμού σε μόνιμη βάση.
- Να προετοιμάζεται το κράτος συστηματικά, επιστημονικά, ενημερωτικά, εκπαιδευτικά, τόσο σε κεντρικό επίπεδο όσο και σε περιφερειακό.
- Να διασφαλίζεται ο συντονισμός και η ενιαία δράση της δημόσιας διοίκησης κατά την αντιμετώπιση των φαινομένων.
- Να επιτυγχάνεται κάθε φορά η μέγιστη δυνατή κινητοποίηση των ανθρώπινων δυνάμεων, καθώς και των μηχανικών, των τεχνικών ή τεχνολογικών μέσων που θα ελαχιστοποιούν τις απώλειες.

Στα πλαίσια αυτά συστάθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ), προκειμένου να εφαρμόσει την κυβερνητική πολιτική στον τομέα της πολιτικής προστασίας και να κατευθύνει και να συντονίσει όλους τους φορείς της δημόσιας

¹ όπως τροποποιήθηκε με το N.2347/1995 άρθρο 3 (ΦΕΚ 221Α)

Μετά την ισχύ του Ν. 2344/1995 καταργήθηκε το ΝΔ. 17/1974 στο μέτρο που από το νεότερο νόμο ρυθμιζονταν θέματα που αφορούν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης που απορρέουν από φυσικά φαινόμενα ή τεχνολογικά γεγονότα. Παραμένει σε ισχύ σε ζητήματα ειδικά ρυθμιζόμενα από αυτό (ΝΣΚ 489/2001).

διοίκησης σε κεντρικό επίπεδο (Υπουργεία, Οργανισμούς κλπ) και περιφερειακό επίπεδο (Περιφέρειες, Νομαρχίες, Δήμους). Οι φορείς που λειτουργούσαν μέχρι τότε εξειδικευμένα σε κεντρικό επίπεδο όπως ο ΟΑΣΠ, το Πυροσβεστικό Σώμα, η Γενική Γραμματεία Δασών ούτε καταργήθηκαν, ούτε μεταφέρθηκαν. Συνέχιζαν να λειτουργούν στο ευρύτερο αντικείμενό τους και η ΓΓΠΠ συνεργαζόταν μαζί τους, ιδίως σε θέματα έρευνας και επιστημονικής γνώσης, προκειμένου να ενσωματώσει τα σχετικά πορίσματά τους στη γενικότερη στρατηγική της χώρας. Κατά τη διάρκεια της αντιμετώπισης του φαινομένου συντόνιζε τη δράση τους. Βασική αρχή πάνω στην οποία στηρίχθηκε η οργάνωση για την επίτευξη αυτού του στόχου ήταν η «συγκέντρωση της απόφασης – αποκέντρωση στη διάθεση μέσων και στην κινητοποίηση των ανθρώπινων δυνάμεων. Έτσι, δημιουργήθηκαν δύο «χώροι» για άμεση επέμβαση. Το εθνικό στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας και το περιφερειακό στη Νομαρχία ή την Περιφέρεια που εκδηλωνόταν ένα φυσικό φαινόμενο ή ένα τεχνολογικό γεγονός.

Ο γγΠεριφέρειας ορίστηκε αρμόδιος για το συντονισμό και τη δράση των κρατικών υπηρεσιών και την παροχή των κρατικών μέσων επί τόπου. Η βασική αρμοδιότητα των Νομαρχών οριζόταν κυρίως για «την κινητοποίηση των νομαρχιακών υπηρεσιών, τη διάταξη και κινητοποίηση των ανθρώπινων δυνάμεων και τη διάθεση των μέσων αντιμετώπισης στο τοπικό επίπεδο, σε κάθε περίπτωση».

Το **1998** εκδόθηκε το σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ με σκοπό την λήψη των ενδεικνυόμενων προπαρασκευαστικών και προληπτικών μέτρων για τη συντονισμένη κινητοποίηση των δυνάμεων πολιτικής προστασίας της χώρας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των καταστροφών και την παροχή κάθε δυνατής βοήθειας.²

Ο μεγάλος σεισμός της Αθήνας το 1999, ανέδειξε αδυναμίες του υφιστάμενου συστήματος Πολιτικής Προστασίας.

Το **2002** αναθεωρήθηκε το σχετικό θεσμικό πλαίσιο με το N.3013/2002 (ΦΕΚ 102Α) περί «Αναβάθμισης της Πολιτικής Προστασίας».³ Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο που επιχειρούσε τη βελτίωση του τότε ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και όχι την εισαγωγή πρωτογενών ρυθμίσεων. Αποτέλεσε μια προσπάθεια αξιοποίησης της επτάχρονης εμπειρίας εφαρμογής του N.2344/1995, λαμβάνοντας υπόψη τις διοικητικές και άλλες αλλαγές που είχαν επέλθει και την πρόοδο των τεχνολογικών εξελίξεων.⁴

Με το νόμο αυτό εκφράστηκε η επιδίωξη της κυβέρνησης «να μεταφέρει την αρμοδιότητα, τους πόρους και την ευθύνη στο πιο κοντινό προς τον πολίτη επίπεδο διοίκησης που ταυτόχρονα είναι και το πιο κοντινό στο πρόβλημα επίπεδο διοίκησης», στα πλαίσια της αποκέντρωσης, δηλαδή την περιφέρεια και την αυτοδιοίκηση α και β βαθμού.⁵

Επίσης, επιχειρήθηκε:

- η συμπερίληψη των νέων μορφών κινδύνου υπό το πρίσμα της πιθανότητας ύπαρξης βιολογικών, χημικών και λοιπών συμβάντων που αφορούν φυσικές καταστροφές σε καιρό ειρήνης,

² Βλέπε ΥΑ 2025/1998 μετά την ισχύ της οποίας καταργήθηκε το N.Δ. 857/18-3-1971

³ όπως τροποποιήθηκε με το N. 3051/2002 άρθρο 22 παρ 5α και το N. 3613/2007 άρθρο 18

⁴ Πρακτικά Βουλής των Ελλήνων (ολομέλεια), Ι Περίοδος, Συνεδρίαση ΡΙΘ / 10-4-2002

⁵ Πρακτικά Βουλής των Ελλήνων (ολομέλεια), Ι Περίοδος, Συνεδρίαση ΡΙΘ / 10-4-2002

- η διασαφήνιση των αρμοδιοτήτων και ιδίως σε σχέση με τα μονοπρόσωπα και τα συλλογικά όργανα,
- η θεσμοθέτηση του διακριτού των φάσεων της προετοιμασίας των δυνάμεων της πολιτικής προστασίας, της κινητοποίησης και της εξέλιξης αντιμετώπισης του φαινομένου,
- η επιστημονική υποστήριξη του σχεδιασμού και η κατάρτιση στελεχών πολιτικής προστασίας,
- η ανάπτυξη μηχανισμών προειδοποίησης και ευαισθητοποίησης των πολιτών και επικοινωνιακού σχεδιασμού.

Το **2003**, εκδόθηκε το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ⁶ με το οποίο:

- Δίνονται κατευθύνσεις για τη χάραξη του στρατηγικού σχεδιασμού.
- Καθορίζονται οι αρμόδιοι φορείς σε κεντρικό και αποκεντρωμένο επίπεδο που καταρτίζουν Σχέδια Πολιτικής Προστασίας ανά είδος κινδύνου, οι διαδικασίες για την κατάρτιση, την εναρμόνιση, την έγκριση και την υλοποίηση των σχεδίων αυτών.
- Παρέχονται ουσιώδη στοιχεία για την αξιολόγηση κινδύνων και την επισήμανση ευπαθών περιοχών.
- Δίνονται κατευθύνσεις για την έγκαιρη κινητοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και μέσων στην αντιμετώπιση των καταστροφών.
- Προσδιορίζονται οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς καθώς και τα όργανα που διευθύνουν και συντονίζουν τις επιχειρησιακές δυνάμεις σε όλα τα επίπεδα.

Ρυθμίζονται θέματα για τη δημιουργία συστήματος επικοινωνιών και ροής πληροφοριών των εμπλεκόμενων φορέων της δημόσιας διοίκησης.

Το **2014** με το Ν. 4249/2014 (ΦΕΚ 73Α) επιχειρήθηκε εκ νέου η μερική αναδιάρθρωση του συστήματος της Πολιτικής Προστασίας, με τροποποιήσεις στο Ν. 3013/2002. Ο νόμος αυτός παρέμεινε κατά το μεγαλύτερο μέρος του ανεφάρμοστος, αφού ουδέποτε εκδόθηκαν οι απαιτούμενες εφαρμοστικές διατάξεις,⁷

Το **2020** και μετά από μια σειρά καταστροφικών φαινομένων (πλημμύρες στη Σαμοθράκη στις 25/9/2017, στη Δυτική Αττική στις 15/11/2017, πυρκαγιές στην Αττική στις 23/8/2018 κ.λπ.), επιχειρήθηκε μια εκ νέου συνολική αναδιάρθρωση του θεσμικού πλαισίου περί πολιτικής προστασίας, που οδήγησε στην ψήφιση του Ν. 4662/2020 (ΦΕΚ 27Α) «*Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων (Εθνικός Μηχανισμός), αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις*». Ο Εθνικός Μηχανισμός καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο διαχείρισης των καταστροφών και **συνιστά το σύνολο των συντρεχουσών επιχειρησιακών και διοικητικών δομών και λειτουργιών της Πολιτικής Προστασίας**.

⁶ ΥΑ 1299/2003 (ΦΕΚ 423Β) κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 3013/2002 άρθρο 17, όπως συμπληρώθηκε με την ΥΑ 3384/2006 (ΦΕΚ 776/Β) Ειδικό Σχέδιο «Διαχείριση Ανθρώπινων Απωλειών».

Το Εθνικό Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ υπήρχε και πριν το 1995 που εισήχθη το σχετικό θεσμικό πλαίσιο περί Πολιτικής Προστασίας, προσαρμοζόμενο στις τότε ισχύουσες θεσμικές διατάξεις.

⁷ Η πιθανή αδρανοποίηση του Ν. 4249/2014 είχε ήδη επισημανθεί ως πιθανή απειλή (π.χ. Στρατηγικό Σχέδιο 2015-2019 του Πυροσβεστικού Σώματος).

Η Υπουργική Απόφαση έγκρισης του Γενικού Σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ παρέμεινε αμετάβλητη, που όπως προαναφέρθηκε είχε εκδοθεί με βάση το νομικό καθεστώς που είχε διαμορφωθεί με το N. 3013/2002 κατά το χρόνο εκδόσής της και στις ρυθμίσεις της αναφέρεται το εν λόγω νομικό καθεστώς, το οποίο λαμβάνει υπόψη.

Περαιτέρω N. 4662/2020 (ΦΕΚ 27Α) περί Εθνικού Μηχανισμού έχει τεθεί σε εν μέρει προσωρινή αναστολή μέχρι την έκδοση των κανονιστικών πράξεων της διοίκησης που προβλέπονται από τον ίδιο το νόμο. Συγκεκριμένα αναφέρεται το εξής:⁸ «Μέχρι την έκδοση των κανονιστικών πράξεων, με τις οποίες θα καθοριστούν η οργάνωση, η λειτουργία, οι αρμοδιότητες και η διάρθρωση των **επιχειρησιακών και διοικητικών δομών και λειτουργιών που προβλέπονται στον ν. 4662/2020**, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ορίζεται ότι εξακολουθούν να λειτουργούν ή **αναβιώνουν επιχειρησιακές και διοικητικές δομές της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας** σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας, όπως ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4662/2020».

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που παραμένει σε ισχύ και καθορίζει τη λειτουργία του υφιστάμενου συστήματος πολιτικής προστασίας, είναι κατά βάση ο Ν. 3013/2002 και το σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ. Για την αποτελεσματική και απρόσκοπτη χρήση του Σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ, το οποίο λόγω και της επιχειρησιακής του διάστασης πρέπει να είναι εύχρηστο και κατανοητό από αυτόν που καλείται να το εφαρμόσει, κρίνεται αναγκαία η αναθεώρησή του με βάση τις ισχύουσες διατάξεις. Οι νομοθετικές και διοικητικές αλλαγές που έχουν επέλθει από το 2003 που τέθηκε σε ισχύ το σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ επέφεραν σοβαρές δυσκολίες στην εφαρμογή του ή/και την επικαιροποίησή του με βάση τις ισχύουσες διατάξεις. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, στο Γενικό Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ γίνεται αναφορά σε Νομάρχη, Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, αντί για Περιφερειάρχη και Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

⁸ Βλέπε Ν. 4682/2020 άρθρο 3 «Μέτρα ενίσχυσης της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας» και την κατ'εξουσιοδότηση του νόμου αυτού αριθμ 8778/14-3-2020 απόφαση γγΠΠ (ΑΔΑ: ΩΑΨΝ46ΜΤΛΒ-ΛΧΦ), με την οποία αποφασίστηκε η «αναβίωση ή εξακολούθηση λειτουργίας επιχειρησιακών και διοικητικών δομών, λειτουργιών **και οργάνων** της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας **και άλλων οργάνων**, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας τους προ της δημοσίευσης του Ν. 4662/2020 και μέχρι την έκδοση των κανονιστικών πράξεων της διοίκησης του ως άνω νόμου», δηλαδή στην απόφαση του γγΠΠ αντί να καθοριστούν ποιες ακριβώς είναι οι δομές και οι λειτουργίες που αναβιώνουν, προστέθηκαν και «άλλα όργανα».

Ωστόσο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η αριθμ ΝΣΚ 236/2012 απόφαση, σύμφωνα με την οποία: «Εξάλλου γίνεται δεκτό ότι η Διοίκηση δεν είναι, κατά κανόνα, υποχρεωμένη να εκδώσει την κανονιστική πράξη, επειδή αυτό προβλέπεται από την σχετική εξουσιοδότηση. Ούτε και μπορεί να εξαναγκασθεί δικαστικώς προς τούτο διότι, σύμφωνα με τη νομολογία, η παράλειψη εκδόσεως του κανονιστικού διατάγματος δεν αποτελεί παράλειψη οφειλόμενης νομίμου ενέργειας. Εφ' όσον, λοιπόν η διοίκηση δεν εκδίδει το κανονιστικό διάταγμα εξακολουθεί να ισχύει η καλύπτουσα το θέμα της εξουσιοδοτήσεως προγενεστέρα νομοθεσία, αν πράγματι υπάρχει, και αυτήν οφείλουν να εφαρμόζουν τα διοικητικά όργανα...». Τέλος, γίνεται δεκτό ότι οσάκις ένας νόμος που περιέχει εξουσιοδότηση δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί χωρίς την εξειδίκευσή της, το εξουσιοδοτούμενο όργανο υποχρεούται να εκδώσει την κανονιστική πράξη διότι, διαφορετικά ματαιώνει την εφαρμογή του νόμου που έχει ψηφίσει η Βουλή».

1.2 Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών και οι Εθνικές Πολιτικές

Δια μέσω του συστήματος της Πολιτικής Προστασίας καθορίζεται η **Εθνική Πολιτική Μείωσης του Κινδύνου Καταστροφών** που στοχεύει στην αύξηση του επιπέδου ασφάλειας των πολιτών και την ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης της χώρας. Η **Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών** (National Hazard Mitigation Policy) είναι μακροπρόθεσμη (6ετούς διάρκειας) και ορίζεται ως: «*σχέδιο ενεργειών που καθορίζει σε εθνικό επίπεδο τους τελικούς και ενδιάμεσους στόχους για τη μείωση της διακινδύνευσης από καταστροφές, καθώς και τους αντίστοιχους δείκτες αξιολόγησης και τα χρονοδιαγράμματα. Περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες, διαδικασίες και τα προγράμματα που αφορούν όλες τις φάσεις του κύκλου καταστροφών και ειδικότερα την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση, αποκατάσταση, καθώς και την ανατροφοδότηση του σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο για τη μείωση του κινδύνου και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας.*» (Ν 4662/2020 ορολογία).

Για τη διαμόρφωσή της, λαμβάνονται υπόψη η ανάλυση του κινδύνου καταστροφών σε συνάρτηση με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους, τις οριζόντιες και τομεακές πολιτικές, ιδίως δε, τις πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή, την υγεία, την ασφάλεια, την εκπαίδευση και κατάρτιση και μετέχουν δημόσιοι φορείς κατά λόγο αρμοδιότητας, ακαδημαϊκοί και ερευνητικοί φορείς, φορείς του παραγωγικού τομέα και λοιποί φορείς του ιδιωτικού τομέα που σχετίζονται με τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών.

Το εγκεκριμένο πρόγραμμα ενσωματώνεται στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της χώρας και αποτελεί βασικό άξονα για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης.

Σύμφωνα με την Εθνική Πολιτική Μείωσης του Κινδύνου Καταστροφών καταρτίζεται και ο **Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας**. Ο *Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας* είναι τριετούς διάρκειας, και **περιλαμβάνει το σύνολο των δράσεων πολιτικής προστασίας που αφορούν όλες τις φάσεις του κύκλου καταστροφής** σε εθνικό επίπεδο. Διαμορφώνεται μετά από διαβούλευση μεταξύ των φορέων και των δομών της πολιτικής προστασίας και καταρτίζεται με τη μορφή Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Πολιτική Προστασία.

Ο Εθνικός Σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας συντάσσεται τόσο σε **κεντρικό επίπεδο**, στο οποίο περιλαμβάνει προγράμματα, σχέδια, μέτρα και δράσεις των Υπουργείων και των εποπτευόμενων φορέων τους, όσο και σε **περιφερειακό επίπεδο**, στο οποίο περιλαμβάνονται τα προγράμματα, τα μέτρα και οι δράσεις των **περιφερειών** της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη, κατά περίπτωση, τις ιδιαιτερότητες των νησιών, και ειδικότερα, των μικρών και πλέον απομακρυσμένων.

Η Εθνική Πολιτική Μείωσης του Κινδύνου Καταστροφών εισήχθη ως έννοια στην Πολιτική Προστασία της χώρας το 2014 και ο Εθνικός Σχεδιασμός από το 1995, αλλά μέχρι σήμερα ουδέποτε έχουν εγκριθεί. Η οριοθέτηση και ο καθορισμός των δράσεων της Πολιτικής Προστασίας καθορίζεται κυρίως με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ.

Ενδεικτική Αναφορά δημόσιων πολιτικών που σχετίζονται με την Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών:

Πολλά υπουργεία διαμορφώνουν τις πολιτικές τους και πολλές από αυτές περιλαμβάνουν δράσεις για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών και την πρόληψη και σχετικές διυπουργικές επιτροπές έχουν συσταθεί και εθνικά σχέδια έχουν καταρτιστεί για το σκοπό αυτό. Για παράδειγμα:

Το **Υπουργείο Υγείας** κατάρτισε το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για τη Δημόσια Υγεία 2019-2022, όπου περιλαμβάνονται διάφορες δράσεις για την μείωση του κινδύνου καταστροφών και την πολιτική προστασία, σε συνεργασία με άλλους συναρμόδιους φορείς όπως: η παρακολούθηση της περιβαλλοντικής υγιεινής και εκτίμησης του κινδύνου με τη σύσταση παρατηρητηρίου σε επιβαρυνμένες περιοχές ή με τη δημιουργία δικτύου πιστοποιημένων εργαστηρίων για μετρήσεις βαρέων μετάλλων στο περιβάλλον, αντιμετώπιση κρίσεων σε περιπτώσεις μεταδοτικών ασθενειών, φυσικών καταστροφών και συμβάντων που σχετίζονται με το κλίμα, σύσταση διυπουργικής επιτροπής εκτάκτων αναγκών που θα ενεργοποιείται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για τη δημόσια υγεία, κοινοποίηση κινδύνου με την ύπαρξη ενός επίσημου μηχανισμού συντονισμού της επικοινωνίας κλπ. Χαρακτηριστική είναι η «Κυβερνητική Επιτροπή Συντονισμού και Παρακολούθησης της Κυβερνητικής Πολιτικής για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19».⁹ Η εν λόγω επιτροπή είναι αρμόδια για τη διαμόρφωση συγκεκριμένων και αποτελεσματικών προτάσεων για τον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και τον συντονισμό της κυβερνητικής πολιτικής για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και των συνεπειών της στη χώρα, με έμφαση στη δημόσια υγεία και την πολιτική προστασία, καθώς και στην κοινωνική ζωή και την οικονομική δραστηριότητα. Οι προτάσεις της Επιτροπής υποβάλλονται στον Πρωθυπουργό, ο οποίος, κατά την κρίση του, μπορεί να παραπέμπει στο Υπουργικό Συμβούλιο, με σκοπό τη λήψη των αναγκαίων πολιτικών αποφάσεων.

Το **Υπουργείο Περιβάλλοντος** εκπόνησε το Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας (Εθνική Στρατηγική για τα δάση)¹⁰ με το οποίο καθορίζονται οι αρχές και οι κατευθύνσεις της δασικής πολιτικής για την περίοδο 2018-2038, και προσδιορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι της πολιτικής αυτής, καθώς και οι αναγκαίοι πόροι και τα μέσα εφαρμογής της. Το σχέδιο διαμορφώνεται σε: α. 3 οριζόντιους άξονες (διακυβέρνηση δασικού τομέα, απογραφή-παρακολούθηση, έρευνα – καινοτομία) και β. 4 κάθετους άξονες (οικονομία του δάσους, κλιματική αλλαγή, προστασία δασικών οικοσυστημάτων και βελτιστοποίηση υπηρεσιών οικοσυστήματος, διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές). Ο κάθετος άξονας της προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για τις δασικές πυρκαγιές με κυρίαρχη τη δημόσια πολιτική πρόληψης.

Λίγο αργότερα το υπουργείο εκπόνησε το Πρώτο Σχέδιο Δράσης του Σχεδίου Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας 2018-2038 (Δημόσια Πολιτική Πρόληψης Δασικών Πυρκαγιών)¹¹ για την ανάπτυξη πολιτικών και την υλοποίηση δράσεων πρόληψης δασικών πυρκαγιών. Συγκεκριμένα σκοπός του εν λόγω σχεδίου είναι, υπό το αυστηρό πλαίσιο της αειφορίας:

- Να ενισχύσει τη διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων σε όλη τη χώρα με έμφαση τη διαχείριση για πρόληψη από δασικές πυρκαγιές.
- Να εξασφαλίσει τον περιορισμό της καύσιμης ύλης.
- Να αξιοποιήσει τη δασική βιομάζα και προϊόντα.
- Να δημιουργήσει πλαίσιο πρόληψης δασικών πυρκαγιών στη μικτή ζώνη δάσους – κατοικίας.

Κατ' επιταγή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ, αξιολογήθηκε ο κίνδυνος πλημμυρών σε επίπεδο υδατικού διαμερίσματος και εκδόθηκαν τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, όπως δημοσιεύτηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις αρχές Ιουλίου 2018. Οι Γενικοί Στόχοι της

⁹ ΠΥΣ 23 (ΦΕΚ 125/Α/28-6-2020)

¹⁰ ΥΑ 170195/758/20-11-2018 (ΦΕΚ 5351/Β) κατ' εφαρμογή του Ν. 4280/2014 άρθρο 60

¹¹ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΔΔΠ/61420/447/03.07.2019 (Β' 2863) κατ' εφαρμογή του Ν. 4280/2014 άρθρο 60

Διαχείρισης των Κινδύνων Πλημμύρας που έχουν τεθεί σε επίπεδο χώρας και είναι κοινοί και για τα δεκατέσσερα (14) Υδατικά Διαμερίσματα είναι οι ακόλουθοι:

- α. Μετριασμός της έκθεσης στην πλημμύρα.
- β. Μείωση της πιθανότητας πλημμύρας.
- γ. Ενίσχυση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση των πλημμυρών.
- δ. Βελτίωση των μηχανισμών αποκατάστασης των πληγείσων περιοχών.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, λαμβάνονται μέτρα που αναφέρονται σε όλο τον κύκλο διαχείρισης της πλημμύρας: **Πρόληψη, Ετοιμότητα, Προστασία και Αποκατάσταση**, τα οποία ανάλογα με το περιεχόμενό τους ομαδοποιούνται ως εξής:

- Νομοθετικές/ Διοικητικές ρυθμίσεις που αναφέρονται στην έκδοση κανονιστικών και διοικητικών αποφάσεων.
- Μέτρα οικονομικού χαρακτήρα για τον καλύτερο προσδιορισμό των ζημιών από πλημμύρες καθώς και οικονομικά εργαλεία για τη διαχείριση των επιπτώσεων.
- Μέτρα εκπαίδευσης/ενημέρωσης που αναφέρονται σε δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών.
- Μη δομικές παρεμβάσεις με την έκδοση κανονιστικών διατάξεων, όπως ο καθορισμός ζωνών ή ο έλεγχος χρήσεων γης, συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης κλπ.
- Πρόσκτηση, συμπλήρωση και βελτίωση πληροφοριών με τη δημιουργία/ συμπλήρωση βάσεων δεδομένων, συλλογή δεδομένων πεδίου, κυρίως τοπογραφικών αποτυπώσεων υποδομών και στοιχεία γεωμετρίας υδατορεμάτων.
- Μέτρα περιβαλλοντικού χαρακτήρα με παρεμβάσεις για την προστασία περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών.
- Τεχνικά Μέτρα Αντιπλημμυρικής Προστασίας με δομικά έργα αντιπλημμυρικής προστασίας και σύνταξη μελετών για την υλοποίησή τους.

Το ίδιο Υπουργείο (Περιβάλλοντος) εκπόνησε και το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (2019) από τη Διυπουργική Επιτροπή που συστάθηκε για το σκοπό αυτό,¹² και πρόσφατα παρουσίασε και το Εθνικό Σχέδιο Αναδασώσεων 2020-2030 που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ.

Περαιτέρω, και σε περιφερειακό επίπεδο, εκπονούνται προγράμματα, όπως πχ τα Περιφερειακά Σχέδια για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΠεΣΚΠΑ), με στόχο την αναγνώριση τομέων/γεωγραφικών περιοχών που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες σε κλιματικές αλλαγές, την ανάλυση της τρωτότητάς τους και την ιεράρχηση των μέτρων και δράσεων προσαρμογής και της δασοπροστασίας.¹³

¹² ΠΥΣ 31 (ΦΕΚ 147/Α/1-10-2019) και Απόφαση Κυβερνητικού Συμβουλίου 4 (ΦΕΚ 4893/31-12-2019)

¹³ Ν. 4414/2016 άρθρο 43 όπως εξειδικεύτηκε περαιτέρω με την Υπουργική Απόφαση 11258/2017.

1.3 Βασικά Όργανα και Δομές

1.3.1 Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού (ΔΕΕΣΠΠ)

Η ΔΕΕΣΠΠ, είναι μια κυβερνητική επιτροπή με αρμοδιότητες που συνδέονται με τη χάραξη και τη διαμόρφωση του σχεδιασμού της κυβερνητικής πολιτικής της χώρας σε θέματα πολιτικής προστασίας, με την έγκριση της Εθνικής Πολιτικής Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών και του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας και τον απολογισμό των σχετικών κυβερνητικών μέτρων.

Η σύσταση της εν λόγω επιτροπής προβλέπεται σε επίπεδο Υπουργών, από την αρχική εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου περί πολιτικής προστασίας (και δεν αποτελεί δομή του Εθνικού Μηχανισμού).¹⁴ Μέχρι σήμερα δεν έχει συσταθεί.

Σύσταση-Σύνθεση

Όπως αναμένεται με την έκδοση ΠΥΣ.¹⁵

Αρμοδιότητες

- Εγκρίνει την Εθνική Πολιτική Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών και τον Εθνικό Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας.¹⁶
- Προβαίνει σε ετήσιο απολογισμό αποτελεσματικότητας των συνισταμένων του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας, προγραμμάτων, σχεδίων, μέτρων και δράσεων σε επίπεδο πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης.

1.3.2 Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ)

Η ΓΓΠΠ που συστάθηκε με το Ν. 2344/1995 ως όργανο σχεδιασμού και εφαρμογής της Πολιτικής Προστασίας, το 2009 υπήχθη στο νεοσύστατο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (ακολουθώντας το σε όλες τις διοικητικές του αλλαγές).¹⁷

Σήμερα, συνιστά **Διοικητική Δομή και υπερκείμενη Επιχειρησιακή Δομή** του Εθνικού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας και έχει ως αποστολή *«τη μελέτη, την επεξεργασία, το*

¹⁴ Ως ΔΕΕΣΠΠ συστάθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 3013/2002, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 111 του Ν. 4249/2014. Καταργήθηκε με το άρθρο 182 του Ν. 4662/2020 και ανασυστάθηκε με το άρθρο 8 του Ν. 4662/2020. Στο άρθρο 3 του Ν. 2344/1995 αναφέρονταν ως Κυβερνητικό Συμβούλιο.

Βλέπε και άρθρο 8 του Ν. 4622/2019 περί κυβερνητικών επιτροπών.

¹⁵ Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4622/2019 άρθρο 8 όπου Ορίζεται ότι οι Κυβερνητικές Επιτροπές συνιστώνται κατά περίπτωση με ΠΥΣ

¹⁶ Ως προς τις αρμοδιότητες του εν λόγω οργάνου έχουν εκφραστεί ενστάσεις από την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής θεωρώντας ότι οι αρμοδιότητες αυτού του οργάνου δεν επιτρέπεται να νοούνται ως υποκατάσταση σε ένα συγκεκριμένο τομέα κυβερνητικής πολιτικής. Η εν λόγω διυπουργική επιτροπή θα πρέπει μόνο να μπορεί να επεξεργάζεται και να προτείνει στο Υπουργικό Συμβούλιο την πολιτική σε θέματα πολιτικής προστασίας

Βλέπε Πρακτικά της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής κατά την ψήφιση των νόμων περί πολιτικής προστασίας (<https://www.hellenicparliament.gr/>)

¹⁷ Με το ΠΔ 184/2009, ΦΕΚ 213Α/7-10-2009 η ΓΓΠΠ μεταφέρθηκε στο νεοσύσταθέν Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Με το ΠΔ 85/2012 (ΦΕΚ 141/2012) μετονομάστηκε σε Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. Με το ΠΔ 24/2015 συγχωνεύτηκε με άλλα υπουργεία στο Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Το τελευταίο με το ΠΔ 123/2016 μετονομάστηκε σε Υπουργείο Εσωτερικών και με την αριθ. Υ173/2016 απόφαση Πρωθυπουργού συστάθηκε θέση Αναπληρωτή Υπουργού, στον οποίο με την αριθμ. Υ186/2016 απόφαση πρωθυπουργού ανατέθηκαν οι αρμοδιότητες – μεταξύ άλλων – της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας. Με το ΠΔ 86/2018 (ΦΕΚ 159^Α) ανασυστάθηκε και μετονομάστηκε σε Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη,

σχεδιασμό, την οργάνωση και το συντονισμό του συνόλου των δράσεων πολιτικής προστασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων, για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών και λοιπών απειλών που δύναται να προκαλέσουν καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης κατά τη διάρκεια ειρηνικής περιόδου, με στόχο την προστασία της ζωής της υγείας, της περιουσίας των πολιτών, του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, τον έλεγχο εφαρμογής των ανωτέρω, καθώς και την ενημέρωση των πολιτών για τα ζητήματα αυτά».¹⁸

Της ΓΓΠΠ προΐσταται ο **Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας** (γγΠΠ), με αρμοδιότητες σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο για όλες τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης των καταστροφών.

Με κοινή απόφαση Πρωθυπουργού και του οικείου Υπουργού δύναται να ορίζεται ο **Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας** και οι αρμοδιότητες αυτού.¹⁹

Το έργο του γγΠΠ και της ΓΓΠΠ υποστηρίζουν και μια πλειάδα άλλων δομών και οργάνων.

1.3.3 Αποκεντρωμένη Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η πλειοψηφία των καταστροφικών φαινομένων που έχουν εκδηλωθεί στη χώρα μας, έχουν αναδείξει πέρα από κάθε αμφισβήτηση τον κρίσιμο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η τοπική αυτοδιοίκηση. Το 2002 ο ρόλος των οργάνων της αποκεντρωμένης διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφέρεια, Νομαρχία, Δήμοι) ενισχύθηκε με την ψήφιση του Ν. 3013/2002 όπου καθορίστηκαν ως Όργανα Σχεδιασμού και Εφαρμογής της Πολιτικής Προστασίας, με σημαντικές αρμοδιότητες σε όλες τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης της καταστροφής. Οι διοικητικές αλλαγές στο τοπίο της τοπικής αυτοδιοίκησης ιδίως με την κατάργηση των Νομαρχιών και τη σύσταση των αιρετών Περιφερειών, την ανάθεση μητροπολιτικών αρμοδιοτήτων και τις συνενώσεις των ΟΤΑ α βαθμού ενίσχυσαν το ρόλο τους στην Πολιτική Προστασία. Οι αρμοδιότητες των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης αναφέρονται κυρίως στο συντονισμό και την επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας, το συντονισμό και τη διάθεση του απαραίτητου δυναμικού και μέσων, για όλες τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης των καταστροφών, καθώς και τη συμμετοχή τους στον εθνικό σχεδιασμό της πολιτικής προστασίας της κατά λόγο χωρικής αρμοδιότητας. Ο ρόλος τους παραμένει σημαντικός και μετά την εφαρμογή των νεότερων ρυθμίσεων του Εθνικού Μηχανισμού.²⁰

1.3.4 Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας

Προβλέπεται η λειτουργία Συντονιστικών Οργάνων τόσο σε κεντρικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης α και β βαθμού. Πρόκειται για ευρείας σύνθεσης

¹⁸ Συνιστά υπερκείμενη επιχειρησιακή δομή του Εθνικού Μηχανισμού σύμφωνα με το άρθρο 28 και διοικητική δομή σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 4662/2020.

Μέχρι την κανονιστική απόφαση σχετικά με την εσωτερική λειτουργία της, σε ισχύ παραμένει το ΠΔ 151/2004.

¹⁹ Ν 4249/2014 άρθρο 104 όπως τροποποιήθηκε το άρθρο 173 του Ν. 4635/2019

Βλέπε επίσης: Ν. 3536/2007 άρθρο 34 περί σύστασης θέσης Αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη και αρμοδιότητες ανάλογες με του ΓΓΠΠ.

²⁰ Ν. 3852/2010 (Καλλικράτης) ιδίως άρθρα 160, 186, 210 και Ν. 3013/2002 άρθρο 13 (εν ισχύ) και Ν. 3463/2006 άρθρο 75 παρ.ζ

διοικητικά συλλογικά όργανα με μέλη από πολλούς φορείς της πολιτικής προστασίας, με συντονιστικές αρμοδιότητες σε όλο τον κύκλο διαχείρισης των καταστροφών.²¹

Τα πλεονεκτήματα των συλλογικών οργάνων διοίκησης είναι πάρα πολλά (πχ πολύπλευρη έρευνα των υπό εξέταση ζητημάτων, αμεροληψία, συνεργασία μεταξύ διαφόρων φορέων της διοίκησης κλπ), αλλά εντοπίζονται και μειονεκτήματα (πχ καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων ή του ρυθμού εργασίας, έλλειψη πρωτοβουλίας ή τάση για συμβιβασμό, δυσχέρεια στον εντοπισμό της ευθύνης κλπ).²²

Τα συντονιστικά όργανα που προβλέπονται έχουν ως εξής:

1.3.4.1 Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ) της ΓΓΠΠ

Το ΣΟΠΠ συγκροτείται σε κεντρικό επίπεδο και συνιστά την **ανώτατη επιχειρησιακή δομή του Εθνικού Μηχανισμού**.

Στη σύνθεσή του μετέχουν ο γγΠΠ ως πρόεδρος, ο Διοικητής Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας, και ως αναπληρωτής του προέδρου, εκπρόσωποι των σωμάτων ασφαλείας, του ΕΚΑΒ και οι 13 Περιφερειακοί Συντονιστές Πολιτικής Προστασίας,²³ με αρμοδιότητες συντονιστικές στην κατάρτιση και εφαρμογή της Εθνικής Πολιτικής Μείωσης του Κινδύνου Καταστροφών, τη λήψη μέτρων εκτίμησης και πρόβλεψης κινδύνων, το συντονισμό των δράσεων και μέτρων αποκατάστασης και της ενημέρωσης των πολιτών για τα θέματα αυτά

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τη γραμματική διατύπωση του νόμου οι αρμοδιότητες του εν λόγω οργάνου δεν αναφέρονται με σαφήνεια σε ότι αφορά τη φάση της αντιμετώπισης της καταστροφής (συντονισμός, κινητοποίηση κρατικών υπηρεσιών, ενημέρωση κοινού κλπ). Ωστόσο, προβλέπεται η έκδοση κανονιστικής απόφασης με την οποία θα ρυθμίζονται οργανωτικά και λειτουργικά θέματα του εν λόγω οργάνου και σύμφωνα με τις δηλώσεις του γγΠΠ «το ΣΟΠΠ θα λειτουργεί και θα συνεδριάζει σε μόνιμη βάση και όχι μόνο όταν προκύπτει πρόβλημα».

Το εν' λόγω όργανο δεν λειτουργεί προς το παρόν.²⁴

²¹ Οι βασικοί κανόνες που διέπουν τα συλλογικά όργανα της διοίκησης αναφέρονται στο Γενικό Διοικητικό Δίκαιο και στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Σε ότι αφορά τα συντονιστικά όργανα, ο νόμος δεν ορίζει αναπληρωματικά μέλη. Η σχετική νομολογία επί του θέματος είναι συγκεχυμένη. Για παράδειγμα, σύμφωνα με την ΝΣΚ 373/1998 δεν είναι εφικτός ο ορισμός αναπληρωματικών μελών με τη συγκρότηση του οργάνου, ενώ σύμφωνα με την ΣτΕ 2461/2010 ο ορισμός των αναπληρωματικών μελών είναι εφικτός.

²² Πρεβεδούρου Ε. (2020). Συλλογικά Όργανα Διοίκησης. Σημειώσεις από διαδικτυακό μάθημα. (Ημέρ. Πρόσβασης 12/1/2020)

Σχετική και η απόφαση 940/2015 του Άρειου Πάγου σύμφωνα με την οποία, σε περιπτώσεις που ως πρωταρχικός φορέας μιας ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης εμφανίζεται μια συλλογική οντότητα με νομική προσωπικότητα, θα πρέπει να ερευνάται σε ποιο φυσικό πρόσωπο έχει μετακυλιστεί η αντίστοιχη υποχρέωση κατά τον κρίσιμο χρόνο κατά τον οποίο πρέπει να προληφθεί ή να κατασταλεί ο κίνδυνος επέλευσης του αξιόποινου αποτελέσματος.

²³ Το ΣΟΠΠ συστάθηκε με το Ν 4623/2019 άρθρο 91 όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4683/2020 άρθρο 2 και συμπληρώθηκε με το Ν. 4662/2020 άρθρο 12.

²⁴ Σύμφωνα με αίρεση που τίθεται στο Ν. 4682/2020 για την αναβίωση άλλων οργάνων και δομών. Σχετική και η ΝΣΚ 110/1997 σύμφωνα με την οποία όταν εκ του νόμου είναι καθορισμένη η σύνθεση ενός συλλογικού οργάνου και προσδιορίζεται η έκταση των αρμοδιοτήτων του, παρέχεται η δυνατότητα άμεσης λειτουργίας, τοσούτο μάλλον, της σπουδαιότητας του ρόλου του.

Συγκρότηση - Λειτουργία

Συγκροτείται και λειτουργεί με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.

Σύνθεση

- Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, ως πρόεδρος
- Διοικητής του Συντονιστικού Οργάνου, ως αναπληρωτής του Προέδρου
- Αρχηγούς του Πυροσβεστικού Σώματος, της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής ή εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους
- Υπαρχηγό του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ)
- Διοικητή του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ)²⁵
- τον Πρόεδρο του ΕΚΑΒ
- τους δεκατρείς (13) Περιφερειακούς Συντονιστές Πολιτικής Προστασίας.

Στις συνεδριάσεις δύναται να συμμετέχουν:

- ✓ Υπηρεσιακοί παράγοντες και επιτελικά στελέχη οργανισμών, φορέων ή εταιρειών κοινής ωφέλειας, μεταφορών, επικοινωνιών, συγκοινωνιακών και άλλων υποδομών, του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, εκπρόσωποι εθνικής εμβέλειας, εθελοντικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων, του Συστήματος Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας συναφούς αντικειμένου με τους σκοπούς της πολιτικής προστασίας ή στελέχη άλλων φορέων, με εξουσιοδότηση για λήψη αποφάσεων αναλόγως του βαθμού επικινδυνότητας της κατάστασης.
- ✓ Οι κατά περίπτωση αρμόδιοι Υπουργοί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από πρόσκληση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη ο οποίος στην περίπτωση αυτή προεδρεύει.

Αρμοδιότητες

- Το συντονισμό των δράσεων για την κατάρτιση, επιστημονική τεκμηρίωση και εφαρμογή του σχεδιασμού πολιτικής προστασίας σε εθνικό επίπεδο, όπως ιδίως εξειδικεύεται μέσω της εισήγησης του προς τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του σχεδιασμού της Εθνικής Πολιτικής Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών.
- Τη λήψη μέτρων εκτίμησης και πρόβλεψης των επικινδυνοτήτων, τρωτότητας και απειλών για τη βέλτιστη αντιμετώπιση καταστάσεων εκτάκτων αναγκών και τη μείωση των αρνητικών συνεπειών επικείμενων καταστροφών.
- Την ενημέρωση των πολιτών για τα ζητήματα αυτά, τον συντονισμό των δράσεων και μέτρων αποκατάστασης και τον έλεγχο εφαρμογής τους.
- Τη συνεργασία με φορείς και υπηρεσίες του Δημοσίου για ζητήματα αρμοδιότητάς του.

Εξουσιοδοτήσεις εφαρμογής

****** Οργανωτικά και λειτουργικά ζητήματα, ζητήματα στελέχωσης, προσωπικού και λοιπά υπηρεσιακά ζητήματα του ΣΟΠΠ ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, μετά από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.

Εξακολουθεί να λειτουργεί το προϋφιστάμενο (και καταργηθέν) **Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (ΚΣΟΠΠ)**, όπως τούτο αναφέρεται στα σχέδια και τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ.²⁶

Το ΚΣΟΠΠ, συγκροτείται με πρόεδρο το γγΠΠ, σε επίπεδο Γενικών Γραμματέων Υπουργείων (και σε ειδικές περιπτώσεις σε επίπεδο Υπουργών) με τη συμμετοχή του Υπαρχηγού ΓΕΕΘΑ, του Αρχηγού του ΠΣ και των προέδρων της ΕΝΠΕ και της ΚΕΔΕ, με αρμοδιότητες στρατηγικού σχεδιασμού, συντονισμού του έργου της αντιμετώπισης και αποκατάστασης των καταστροφών μεγάλης έντασης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης.

²⁵ ...Όπως θα διαμορφωθεί μετά την ισχύ του Ν. 4662/2020

²⁶ Το ΚΣΟΠΠ συστάθηκε με το άρθρο 5 του Ν. 3013/2002, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 112 του Ν. 4249/2014. Καταργήθηκε με το άρθρο 182 του Ν. 4662/2020.

Στην αρχική του σύσταση προβλεπόταν από το Ν.2344/1995 (ως όργανο εφαρμογής για την ενίσχυση του έργου της ΓΓΠΠ κατά την αντιμετώπιση γενικών ή τοπικών καταστροφών μεγάλης έκτασης) με την επωνυμία ως Συντονιστικό Διυπουργικό Όργανο (ΣΔΟ). Βλέπε επίσης και άρθρο 61 του ΠΔ 63/2015 σχετικά με τη διυπουργική επιτροπή, «Επιτροπή Συντονισμού Πολιτικής Προστασίας για την Αντιμετώπιση Μεγάλης Έκτασης Καταστροφών» όπως καταργήθηκε με το άρθρο 119 του Ν. 4622/2019.

Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης των ανωτέρω καταστροφών, το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας λειτουργεί σε όλη τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου.

Σύνθεση

Όπως διαμορφώνεται με τις νεότερες νομοθετικές και διοικητικές αλλαγές των Υπουργείων

- Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, ως Πρόεδρος,
- Ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Τάξης,
- Γενικός Γραμματέας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας,
- Οι Γενικοί Γραμματείς των Υπουργείων:
- Οικονομικών,
- Εσωτερικών,
- Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας,
- Υποδομών,
- Μεταφορών και Δικτύων,
- Παιδείας και Θρησκευμάτων,
- Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,
- Υγείας,
- Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,
- Ναυτιλίας και Αιγαίου,
- Υπαρχηγός Γ.Ε.ΕΘ.Α..
- Αρχηγός Πυροσβεστικού Σώματος
- Πρόεδροι Ε.Ν.Π.Ε. και Κ.Ε.Δ.Ε..

Αρμοδιότητες

- Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τις επί μέρους προτάσεις για την κατάρτιση της εισήγησης για τον Ετήσιο Εθνικό Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας προς τη Διυπουργική Επιτροπή Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας.
- Στην ίδια εισήγηση περιλαμβάνεται πρόταση για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού πολιτικής προστασίας της χώρας, από πλευράς λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών, για το σύνολο των Υπουργείων και των εποπτευόμενων φορέων. Ιδιαίτερη πρόταση διατυπώνεται για τις λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες του προϋπολογισμού της ΓΓΠΠ.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί την εφαρμογή του Ετήσιου Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα και με τα εθνικής εμβέλειας προγράμματα, σχέδια, μέτρα και δράσεις από τις Κεντρικές Υπηρεσίες των Υπουργείων και από τους εποπτευόμενους φορείς.
- Συντονίζει τη διάθεση του απαραίτητου ανθρώπινου δυναμικού, των μέσων, καθώς και το όλο έργο της αντιμετώπισης γενικών, περιφερειακών ή τοπικών μεγάλης έντασης καταστροφών.
- Ενημερώνει την κοινή γνώμη για απειλούμενους κινδύνους καταστροφών και παρέχει οδηγίες, κατά την εκδήλωση των φαινομένων, προς αντιμετώπιση των καταστροφών, με στόχο την ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους.
- Συντονίζει το έργο αποκατάστασης των πάσης φύσεως ζημιών από τις ανωτέρω καταστροφές.
- Συντάσσει απολογισμό δράσης για όλα τα θέματα που σχετίζονται με τις ενέργειες αντιμετώπισης κάθε γενικής, περιφερειακής ή τοπικής μεγάλης έντασης καταστροφής. Για το σκοπό αυτόν συνεκτιμά και τα στοιχεία που περιέχονται στον αντίστοιχο, για κάθε καταστροφή, ειδικό φάκελο, που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας.
- Επιλαμβάνεται, κατά την κρίση του προέδρου του, κάθε άλλου σχετικού θέματος.
- Εγκρίνει τον Ετήσιο Εθνικό Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας.

Οργανωτικά & Λειτουργικά θέματα

Στη σύνθεση του μπορούν επίσης να μετέχουν:

- ✓ Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης, για θέματα αντίστοιχων καταστροφών στις περιοχές αρμοδιότητάς του.
- ✓ Οι κατά περίπτωση αρμόδιοι Υπουργοί ή αρμόδιοι για την Πολιτική Προστασία Υφυπουργοί, σε περιπτώσεις γενικών, καθώς και ιδιαίτερου χαρακτήρα περιφερειακών ή τοπικών μεγάλης έντασης καταστροφών, ύστερα από σχετική πρόσκληση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, ο οποίος και προεδρεύει.

1.3.4.1.1 Διοικητής Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας

Η θέση του Διοικητή ΣΟΠΠ συστάθηκε το 2019. Πρόκειται για ένα μετακλητό υπάλληλο που συμμετέχει στο ΣΟΠΠ ως μέλος και αναπληρωτής του προέδρου. Στα καθήκοντά του υπάγεται η ενεργοποίηση φορέων και οργανικών μονάδων σε κεντρικό επίπεδο που διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους (κεντρικών ΠΔΕΑ) και όσες αρμοδιότητες καθορίζονται με την απόφαση διορισμού του από το γγΠΠ.²⁷

Αρμοδιότητες

- Συμμετέχει στο Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας ως μέλος και αναπληρωτής του προέδρου.
- Έχει την ευθύνη της οργάνωσης και εύρυθμης λειτουργίας του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας.
- Επιβλέπει το έργο και τη δράση των Περιφερειακών Συντονιστών Πολιτικής Προστασίας, ώστε συνολικά το έργο και οι δράσεις Πολιτικής Προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών, να έχουν κοινή κατεύθυνση και να υπόκεινται σε εναρμόνιση με τα σχέδια, τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.
- Επεξεργάζεται και αξιολογεί τις προτάσεις και τα αιτήματα των Περιφερειακών Συντονιστών Πολιτικής Προστασίας ανά περιφέρεια για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών και τα υποβάλλει με σχετική εισήγηση στον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.
- Συνεργάζεται με τις δομές του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, που προβλέπονται στον ν. 4662/2020, προκειμένου για τη δρομολόγηση δράσεων σε περιπτώσεις καταστάσεων έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας, σύμφωνα με τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις που του παρέχει ο γγΠΠ.
- Συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας, την οποία υποβάλλει στον γγΠΠ.
- Συμμετέχει ως μέλος στην Επιτροπή Εκτίμησης Κινδύνου.

1.3.4.1.2 Περιφερειακός Συντονιστής

Το 2019 συστάθηκε μία θέση Περιφερειακού Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας σε κάθε περιφέρεια, για την υποβοήθηση του Περιφερειάρχη σε θέματα πολιτικής προστασίας. Πρόκειται για μετακλητό υπάλληλο που διορίζεται από τον Περιφερειάρχη μετά από σύμφωνη γνώμη του γγΠΠ.²⁸

Ο Περιφερειακός Συντονιστής ασκεί συμβουλευτικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως στη διαχείριση της κρίσης.

Αρμοδιότητες

- Συμμετέχει στο ΠΕΣΟΠΠ ως μέλος και αναπληρωτής του προέδρου.
- Συμμετέχει στο ΣΟΠΠ της ΓΓΠΠ ως μέλος
- Ασκούν αποφασιστικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες μεταβιβάζονται από τον εκάστοτε Περιφερειάρχη και αναφέρονται αποκλειστικά σε αυτόν.

²⁷ Ν.4623/2019 άρθρο 91, 92 & 94 & Ν. 4647/2019 άρθρο 16 & Ν. 4662/2020 άρθρο 10

Βλέπε και [ΦΕΚ ΥΟΔΔ 1044/18-12-2020](#) σχετικά με τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί στον εν ενεργεία (κατά τη συγγραφή του παρόντος) Διοικητή ΣΟΠΠ.

Σε Δελτία Τύπου που εκδίδονται από τη ΓΓΠΠ καθώς και σε κανονιστική απόφαση θα δούμε τη χρήση του όρου «Εθνικός Διοικητής Πολιτικής Προστασίας» που εκτιμάται ότι αναφέρεται στο «Διοικητή Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας».

²⁸ Ν.4623/2019 άρθρο 91, 92 & 94

Βλέπε επίσης Ν 3852/2010 άρθρο 243 & Ν. 4647/2019 άρθρο 16

- Παρέχει συμβουλές και διατυπώνουν εξειδικευμένες γνώμες, εγγράφως ή προφορικά, στο αντικείμενο αρμοδιοτήτων της πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας προς τον Περιφερειάρχη, το Περιφερειακό Συμβούλιο και τις Επιτροπές της Περιφέρειας, ή τις υπηρεσίες των Υπουργείων Εσωτερικών και Προστασίας του Πολίτη,
- Παρέχει υπηρεσίες σχετικές με τις διαδικασίες και τις επιχειρησιακές δράσεις, που αποσκοπούν στην προστασία της ζωής, υγείας και περιουσίας των πολιτών, των υποδομών και υπηρεσιών ζωτικής σημασίας, καθώς και στη μείωση του κινδύνου καταστροφών, που προκαλούν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης,
- Εκπονεί μελέτες, συντάσσει εκθέσεις, υποβάλλει προτάσεις και εισηγήσεις, επεξεργάζονται και παρουσιάζουν στοιχεία απαραίτητα για την υλοποίηση πολιτικών πολιτικής προστασίας.
- Ενεργοποιεί τα περιφερειακά ΠΔΕΑ και συντονίζει τον επιχειρησιακό σχεδιασμό τους.
- Αποφασίζει για την ενεργοποίηση κλιμάκωση των επιπέδων απόκρισης του ΠΕΚΕΠΠ και το στελεχώνει τα ΠΕΚΕΠΠ με προσωπικό.
- Συμμετέχει ως μέλος στην Επιτροπή Εκτίμησης Κινδύνου.
- Όταν το ανθρώπινο δυναμικό και τα διαθέσιμα μέσα του ΠΕΚΕΠΠ δεν επαρκούν για την αποτελεσματική αντιμετώπιση ή την παροχή υποστήριξης στον φορέα αντιμετώπισης της έκτακτης ανάγκης, συνεργάζεται με τους Επικεφαλής ΠΔΕΑ και τις λοιπές οργανικές μονάδες και εισηγείται στον κατά τόπο αρμόδιο Περιφερειάρχη ή Δήμαρχο, τη μίσθωση μέσων και την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα.

1.3.4.2 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας (ΠΕΣΟΠΠ) και Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ) των ΠΕ

Τα ΠΕΣΟΠΠ²⁹ συνιστώνται σε επίπεδο Περιφέρειας ή ΠΕ για τους σκοπούς της επιχειρησιακής αποστολής του ΣΟΠΠ. Αποτελούν βασική **επιχειρησιακή δομή** του Εθνικού Μηχανισμού και ορίζονται ως **Αποκεντρωμένα Περιφερειακά Όργανα Πολιτικής Προστασίας**.

Στη σύνθεση του **ΠΕΣΟΠΠ** που συγκροτείται με απόφαση Περιφερειάρχη ο οποίος προεδρεύει, μετέχουν όργανα και στελέχη της περιφερειακής αυτοδιοίκησης, επιχειρησιακών φορέων (πυροσβεστική, ΕΛΑΣ, ΛΣ- ΕΛΑΚΤ, ΕΚΑΒ), της δασικής υπηρεσίας και οποιοσδήποτε άλλος που κατά την κρίση του προέδρου δύναται να συνεισφέρει στους σκοπούς του ΠΕΣΟΠΠ.

Στις αρμοδιότητές του υπάγεται ο συντονισμός των αντίστοιχων οργάνων σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης α βαθμού (δηλαδή των ΤΕΣΟΠΠ), των φορέων και των οργανικών μονάδων που σε περιφερειακό επίπεδο που δύναται να συνεισφέρουν με πόρους (περιφερειακών ΠΔΕΑ), η συνεργασία με άλλους φορείς για εξεύρεση πόρων και η υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης και ειδοποίησης των πολιτών.

Σύμφωνα με τις θεσμικές προβλέψεις τα ΠΕΣΟΠΠ λειτουργούν σε συνεχή και αδιάλειπτη βάση, κάτι που πρακτικά δεν φαίνεται να είναι εφικτό. Ωστόσο, προβλέπεται για τα λοιπά οργανωτικά, λειτουργικά και τεχνικά θέματα καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια να ρυθμίζονται με απόφαση του γγΠΠ (και όχι του προέδρου).

Τα εν' λόγω όργανα δεν λειτουργούν προς το παρόν.

Σύνθεση

- Περιφερειάρχης, ως Πρόεδρος.
- Περιφερειακό Συντονιστή Πολιτικής Προστασίας, και ως αναπληρωτής του προέδρου

²⁹ Ν. 4662/2020 άρθρο 13 και 14

- Θεματικό Αντιπεριφερειάρχη Πολιτικής Προστασίας ή τον Εντεταλμένο Σύμβουλο Πολιτικής Προστασίας.
- Χωρικό Αντιπεριφερειάρχη της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.
- Προϊστάμενο της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας.
- Ανώτερο Διοικητή φρουράς ή τον νόμιμο αντικαταστάτη του.
- Διοικητή των Περιφερειακών Πυροσβεστικών Διοικήσεων.
- Γενικό Περιφερειακό Αστυνομικό Διευθυντή.
- Διοικητή της Περιφερειακής Διοίκησης του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής (Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.).
- Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας ή εκπρόσωπο του Ε.Κ.Α.Β..
- Προϊστάμενο της οικείας Δασικής Υπηρεσίας (Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών).
- Προϊστάμενους Διευθύνσεων ή Τμημάτων Οργανικών Μονάδων της οικείας Περιφέρειας, ανά περίπτωση εμπλοκής και κατηγορίας κινδύνου.

Οργανωτικά – Λειτουργικά θέματα

- ✓ Με απόφαση του Περιφερειάρχη δύναται να καλούνται στις συνεδριάσεις των Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π. στελέχη όλων των κυβερνητικών, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, εταιρειών κοινής ωφέλειας, παραχώρησης έργων υποδομής, εποπτευόμενων φορέων του Δημοσίου, ή στελέχη λοιπών φορέων της χωρικής του αρμοδιότητας.
- ✓ Με εισήγηση των Περιφερειακών Συντονιστών Πολιτικής Προστασίας και απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, δύναται να συγκροτούνται, ανά Περιφέρεια, Ειδικές Επιστημονικές Επιτροπές. Στις εν λόγω Επιτροπές συμμετέχουν ειδικοί επιστήμονες και τεχνικοί εμπειρογνώμονες, υποστηρίζοντας τεχνοκρατικά τη λειτουργία των ΠΕΣΟΠΠ.
- ✓ Λειτουργούν σε συνεχή και αδιάλειπτη βάση.
- ✓ Λοιπά οργανωτικά, λειτουργικά και τεχνικά θέματα των Π.Ε.Σ.Ο.Π.Π., καθώς και κάθε άλλη αναγκασία λεπτομέρεια ρυθμίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.

Αρμοδιότητες

- Κατευθύνουν, σε περιφερειακό επίπεδο, το έργο των Τοπικών Επιχειρησιακών Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π.) για την αντιμετώπιση των καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης όλου του κύκλου διαχείρισης καταστροφών.
- Συντονίζουν τον κατά λόγο αρμοδιότητας επιχειρησιακό σχεδιασμό των Περιφερειακών Π.Δ.Ε.Α., παρακολουθώντας τις φάσεις υλοποίησής τους.
- Σχεδιάζουν, οργανώνουν και υλοποιούν δράσεις ενημέρωσης και ειδοποίησης πολιτών.
- Συνάπτουν με άλλα περιφερειακά όργανα μνημόνια συνεργασίας για αμοιβαία συνδρομή σε ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού, υλικών και μέσων πολιτικής προστασίας.

Περαιτέρω, εξακολουθούν να λειτουργούν τα προϋφιστάμενα (και μη καταργηθέντα) **Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ)** των ΠΕ.³⁰

³⁰ Στο άρθρο 12 του Ν. 3013/2002 προβλεπόταν η λειτουργία του Συντονιστικού Νομαρχιακού Οργάνου (ΣΝΟ) για την υποστήριξη του Αποκεντρωμένου οργάνου ΠΠ, του Νομάρχη καθώς και η έκδοση σχετικής κανονιστικής απόφασης.

Με τις νεότερες ρυθμίσεις του Καλλικράτη (άρθρο 160 του Ν. 3852/2010), στις αρμοδιότητες των χωρικών Αντιπεριφερειαρχών προβλέπεται να προεδρεύουν του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ) της περιφερειακής ενότητας, χωρίς να γίνεται οποιαδήποτε άλλη μνεία για τη σύσταση του εν λόγω οργάνου.

Το 2016 εκδόθηκε η ΥΑ 7575/2016 κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 12 του Ν. 3013/2002 και του άρθρου 160 του Ν. 3852/2010. Σημειώνεται ότι το άρθρο 160 του Ν. 3852/2010 δεν παρέχει εξουσιοδότηση για την έκδοση σχετικής κανονιστικής πράξης.

Περαιτέρω, το άρθρο 12 του Ν. 3013/2002 καταργήθηκε με το Ν. 4662/2020, όχι όμως και η σχετική διάταξη του άρθρου 160 του Ν. 3852/2010, που ορίζει ως πρόεδρο του ΣΟΠΠ τον Αντιπεριφερειάρχη.

Η μη κατάργηση των ΣΟΠΠ αναφέρθηκε και από τον γγΠΠ στη Βουλή κατά τη συζήτηση του Ν. 4662/2020 σε σχετική ερώτηση που του απευθύνθηκε. (Βλέπε: <http://bit.ly/2N12OPA>, 2:10:00).

Το ΣΟΠΠ έχει ως αποστολή την υποβοήθηση του έργου του αρμόδιου εκλεγμένου χωρικού Αντιπεριφερειάρχη για τη διάθεση και το συντονισμό δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών στην Περιφερειακή Ενότητά του.

Ο συντονιστικός ρόλος των ΣΟΠΠ συνδέεται αποκλειστικά α) με την ιεράρχηση και δρομολόγηση από τον Αντιπεριφερειάρχη, έργων και δράσεων αρμοδιότητας Περιφέρειας με βάση την διαθεσιμότητα πόρων των μελών του ΣΟΠΠ με τους οποίους μπορούν να συνδράμουν το έργο του, καθώς και β) με τη διευκόλυνση παροχής αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των μελών του ΣΟΠΠ για την υλοποίηση δράσεων αρμοδιότητας τους.

Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της καταστροφής καθώς και της διαχείρισης των συνεπειών το ΣΟΠΠ λειτουργεί σε 24ωρη βάση, με δυνατότητα συνέχισης της συνεδρίασης και με τους οριζόμενους από τους μετέχοντες αναπληρωτές τους.

Η ταυτόχρονη λειτουργία των ΠΕΣΟΠΠ και των ΣΟΠΠ των ΠΕ, ίσως να μην είναι δόκιμη.

Σύνθεση

- Μέλη που εκπροσωπούν στο ΣΟΠΠ τα όργανα στα οποία ανήκουν, λειτουργώντας ως σημεία επαφής:
- Δύο (2) μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου, οριζόμενα με απόφαση του ίδιου του Συμβουλίου, εκ των οποίων το ένα προέρχεται από τη μειοψηφία.
- Πρόεδρος ή οριζόμενος εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (ΠΕΔΑ)
- Μέλη που εκπροσωπούν φορείς και υπηρεσίες από τις οποίους προέρχονται:
- Προϊστάμενος της Δ/σης Πολιτικής Προστασίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης
- Προϊστάμενος της Δ/σης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας
- Προϊστάμενος Τμήματος Πολιτικής Προστασίας της Περιφερειακής Ενότητας
- Στρατιωτικός Διοικητής της περιοχής ή εκπρόσωπος του
- Διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Περιφερειακής Ενότητας
- Λιμενάρχης σε όσες Περιφερειακές Ενότητες υφίσταται Λιμενική Αρχή
- Διοικητής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της έδρας της Περιφερειακής Ενότητας
- Προϊστάμενος Διεύθυνσης Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης
- Προϊστάμενος Τεχνικών Έργων της Περιφερειακής Ενότητας
- Προϊστάμενος Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφερειακής Ενότητας
- Οριζόμενος εκπρόσωπος του Περιφερειακού Εθνικού Συστήματος Υγείας
- Μέλη που εκπροσωπούν ΕΟ που δραστηριοποιούνται στην ΠΕ
- Εκπρόσωποι Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας

Οργανωτικά – Λειτουργικά θέματα

- ✓ Στις συνεδριάσεις δύναται να λαμβάνουν μέρος, κατά περίπτωση, εκπρόσωποι δήμων των πληττόμενων περιοχών, εκπρόσωποι λοιπών εθελοντικών οργανώσεων και κοινωνικών φορέων του νομού, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι υπηρεσιών, μετά από πρόσκληση του προέδρου.

Αρμοδιότητες

- Τον απολογισμό δράσεων πολιτικής προστασίας από τους φορείς που μετέχουν στο Σ.Ο.Π.Π. στο πλαίσιο αποτίμησης και άντλησης διδαγμάτων από την αποκτηθείσα εμπειρία.
- Την αμοιβαία ενημέρωση από τα μέλη του Σ.Ο.Π.Π. για την ετοιμότητα στη λήψη μέτρων και δράσεων πολιτικής προστασίας, κατά το μέρος που τους αφορά και εμπλέκονται βάσει του θεσμικού πλαισίου και των συντονιστικών- κατευθυντήριων οδηγιών που εκδίδονται από

Βλέπε και αριθμ.. 2850/18-4-2020, 8610/12-10-2020 έγγραφα της ΓΓΠΠ, με τα οποία τα ΣΟΠΠ λειτουργούν και αντί των ΠΕΣΟΠΠ σύμφωνα με την αίρεση που τίθεται στο Ν. 4682/2020 για την αναβίωση άλλων οργάνων και δομών

την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας και αφορούν στο σχεδιασμό δράσεων πολιτικής προστασίας, στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1 του Ν. 3013/2002 όπως ισχύει.

- Την αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων και των ρόλων που μπορούν να αναλάβουν οι συμμετέχοντες φορείς, με βάση το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους σε έργα και δράσεις πολιτικής προστασίας, στην πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση φυσικών, τεχνολογικών και λοιπών καταστροφών.
- Την παροχή στοιχείων από όλους τους αρμόδιους συμμετέχοντες φορείς για την έκταση και ένταση (μέγεθος απωλειών ή ζημιών και επιπτώσεις) εν εξελίξει καταστροφών κατά το μέρος που τους αφορά και εμπλέκονται.
- Την υποβολή αιτημάτων συνδρομής από τους συμμετέχοντες στο Σ.Ο.Π.Π. φορείς, κατά περίπτωση, προς υποβοήθηση του έργου τους στην υλοποίηση δράσεων αρμοδιότητάς τους.
- Την παροχή άμεσης συνδρομής κατόπιν σχετικού αιτήματος, όπου αυτό είναι δυνατό, κατά λόγο αρμοδιότητας στο έργο και τις δράσεις άλλων φορέων που μετέχουν στο Σ.Ο.Π.Π.
- Την καταγραφή των αναγκαίων δράσεων και μέτρων πολιτικής προστασίας και προτάσεων για την υλοποίησή τους.
- Την αμοιβαία ενημέρωση για τη διαθεσιμότητα δυναμικού πόρων και μέσων των φορέων που εκπροσωπούνται σ αυτό για την υλοποίηση των δράσεων και μέτρων πολιτικής προστασίας.
- Την αξιοποίηση και ανταλλαγή πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων καθώς και την παροχή διευκρινίσεων για εξειδικευμένα ή τεχνικά ζητήματα.
- Την ανάπτυξη του πνεύματος συνεργασίας μεταξύ των συναρμόδιων φορέων, για την καλύτερη προετοιμασία και αντιμετώπιση ζητημάτων πολιτικής προστασίας.
- Την επίλυση τυχόν αναφωσμένων διαφορών.

1.3.5 Τοπικό Επιχειρησιακό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (ΤΕΣΟΠΠ)

Το ΤΕΣΟΠΠ³¹ είναι συλλογικό όργανο που συνιστάται ως **Αποκεντρωμένο Όργανο Πολιτικής Προστασίας** για τους σκοπούς της επιχειρησιακής αποστολής του ΠΕΣΟΠΠ σε επίπεδο Δήμου και συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου, ο οποίος προεδρεύει. Πρόκειται για **επιχειρησιακή δομή του Εθνικού Μηχανισμού** στις αρμοδιότητές του οποίου υπάγεται η κατεύθυνση, σε τοπικό επίπεδο, του έργου της πολιτικής προστασίας για καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης όλου του κύκλου διαχείρισης των καταστροφών, η συνεργασία με άλλους φορείς για εξεύρεση πόρων και η υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης και ειδοποίησης των πολιτών.

Στη σύνθεσή του μετέχουν όργανα και υπάλληλοι του δήμου, επιχειρησιακών φορέων (ΠΣ, ΕΛΑΣ, ΛΣ- ΕΛΑΚΤ, ΕΚΑΒ), η δασική υπηρεσία και οποιοσδήποτε άλλος κατά την κρίση του προέδρου δύναται να συνεισφέρει στους σκοπούς του ΤΕΣΟΠΠ.

Ο γγΠΠ δύναται με απόφαση του να ρυθμίζει τα λοιπά οργανωτικά, λειτουργικά και τεχνικά θέματα καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τα ΤΕΣΟΠΠ.

Το εν λόγω όργανο δεν λειτουργεί προς το παρόν (σύμφωνα και με τις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ).³²

³¹ Ν. 4662/2020 άρθρο 15 και 16

³² Σύμφωνα με την αίρεση που τίθεται στο Ν. 4682/2020 για την αναβίωση άλλων οργάνων και δομών. Σχετικά τα αριθμ. 2850/18-4-2020, 8610/12-10-2020 έγγραφα της ΓΓΠΠ.

Σχετική και η ΝΣΚ 110/1997 σύμφωνα με την οποία όταν εκ του νόμου είναι καθορισμένη η σύνθεση ενός συλλογικού οργάνου και προσδιορίζεται η έκταση των αρμοδιοτήτων του, παρέχεται η δυνατότητα άμεσης λειτουργίας, τοσούτο μάλλον, της σπουδαιότητας του ρόλου του.

Σύνθεση

- Δήμαρχο, ως Πρόεδρο.
- Αντιδήμαρχο Πολιτικής Προστασίας ή τον Εντεταλμένο Σύμβουλο Πολιτικής Προστασίας, ο οποίος, σε περίπτωση απουσίας ή νομίμου κωλύματος του Προέδρου, τον αναπληρώνει.
- Προϊστάμενο του Αυτοτελούς Τμήματος Πολιτικής Προστασίας του Δήμου.
- Διοικητή της Διοίκησης Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Νομού.
- Διοικητή της κατά τόπο Πυροσβεστικής Υπηρεσίας ή Πυροσβεστικού Κλιμακίου ή Πυροσβεστικού Σταθμού.
- Διοικητή του κατά τόπο αρμόδιου Αστυνομικού Τμήματος.
- Διοικητή της κατά τόπο αρμόδιας Λιμενικής Αρχής.
- Διοικητές των μονάδων Υγείας του Δήμου.
- Τον ανώτερο Διοικητή φρουράς ή τον νόμιμο αντικαταστάτη του.
- Τον εκπρόσωπο του Ε.Κ.Α.Β..
- Τον Προϊστάμενο της οικείας Δασικής Υπηρεσίας (Διεύθυνσης Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών).
- Τον Προϊστάμενο Διεύθυνσης ή Τμήματος της Δημοτικής Αστυνομίας.

Οργανωτικά – Λειτουργικά θέματα

- ✓ Με απόφαση του Δημάρχου δύναται να καλούνται στις συνεδριάσεις των ΤΕΣΟΠΠ., στελέχη όλων των κυβερνητικών, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, εταιρειών κοινής ωφέλειας, παραχώρησης έργων υποδομής, εποπτευόμενων φορέων του Δημοσίου, ή στελέχη λοιπών φορέων της χωρικής του αρμοδιότητας.
- ✓ Λοιπά οργανωτικά, λειτουργικά και τεχνικά θέματα των ΤΕΣΟΠΠ, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.

Αρμοδιότητες

- Κατευθύνουν σε τοπικό επίπεδο, το έργο της πολιτικής προστασίας για καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης όλου του κύκλου διαχείρισης καταστροφών.
- Σχεδιάζουν, οργανώνουν και υλοποιούν δράσεις ενημέρωσης και ειδοποίησης πολιτών.
- Συνάπτουν με άλλα τοπικά όργανα μνημόνια συνεργασίας για αμοιβαία συνδρομή, σε ανθρώπινο δυναμικό, υλικά και μέσα πολιτικής προστασίας.

Εξακολουθεί να λειτουργεί το προϋφιστάμενο (και μη καταργηθέν) **Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (ΣΤΟ)**, το οποίο έχει ως βασική του αρμοδιότητα το συντονισμό και την επίβλεψη του έργου Πολιτικής Προστασίας για πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών σε συνάρτηση με την αναγκαία οργάνωση και υποδομή των ΟΤΑ στη λήψη μέτρων Πολιτικής Προστασίας. Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της καταστροφής καθώς και του έργου αποκατάστασης των ζημιών το ΣΤΟ λειτουργεί σε 24ωρη βάση. Για τη ρύθμιση της λειτουργίας των ΣΤΟ (που δεν λαμβάνεται σχετική θεσμική μέριμνα), η ΓΓΠΠ εξέδωσε το 2016 κατευθυντήριες οδηγίες καθορίζοντας τη λειτουργία του εν λόγω οργάνου με τρόπο αντίστοιχο με τα ΣΟΠΠ των ΠΕ.³³

Η ταυτόχρονη λειτουργία των ΤΕΣΟΠΠ και των ΣΤΟ ίσως να μην είναι δόκιμη.

Σύνθεση³⁴

- Δήμαρχος, ως πρόεδρος
- Δύο Δημοτικοί Σύμβουλοι, που ορίζονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, εκ των οποίων ο ένας από τη μειοψηφία
- Ειδικευμένα Στελέχη Πολιτικής Προστασίας³⁵ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και της Περιφερειακής Ενότητας

³³ N.3013/2002 άρθρο 13, ΥΑ 1299/2003, αριθμ. πρωτ. 9032/14-12-2016 έγγραφο ΓΓΠΠ με θέμα: «Υπόδειγμα Κανονισμού Λειτουργίας Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας των Δήμων της Χώρας»

³⁴ Όπως η θεσμικά καθορισθείσα σύνθεση διαμορφώνεται με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ.

- Εκπρόσωπος του Στρατιωτικού Διοικητή της περιοχής ή εκπρόσωπός του
- Διοικητής Αστυνομικού Τμήματος της έδρας του Δήμου
- Προϊστάμενος του Εδικού Προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας, εφόσον έχει συσταθεί στην έδρα του Δήμου
- Εκπρόσωπος Λιμενικής Αρχής, εφόσον έχει ως έδρα τον αντίστοιχο Δήμο
- Διοικητής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της έδρας του Δήμου ή εκπρόσωπος της αντίστοιχης της έδρας της Περιφερειακής Ενότητας
- Προϊστάμενος Τεχνικών Έργων του Δήμου
- Προϊστάμενος του οικείου Δασαρχείου ή Εκπρόσωπος της Δ/νσης Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
- Εκπρόσωποι Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας

Οργανωτικά – Λειτουργικά θέματα

- ✓ Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της καταστροφής καθώς και του έργου αποκατάστασης των ζημιών το ΣΤΟ λειτουργεί σε 24ωρη βάση

Αρμοδιότητες

- Συντονισμό, επίβλεψη του έργου Πολιτικής Προστασίας για πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών σε συνάρτηση με την αναγκαία οργάνωση και υποδομή των ΟΤΑ στη λήψη μέτρων Πολιτικής Προστασίας.

1.3.6 Διαχείριση πληροφοριών και Κέντρα Επιχειρήσεων

Για την βέλτιστη λήψη των αποφάσεων στη διαχείριση των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, η απρόσκοπτη ροή έγκυρων και έγκαιρων πληροφοριών, θεωρείται κρίσιμης σημασίας. Για το λόγο αυτό, στο σύστημα Πολιτικής Προστασίας προβλέπονται τα εξής::

- Δημιουργία συστήματος επικοινωνίας για συνεννόηση μεταξύ των εμπλεκόμενων στην αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών.
- Συλλογή, επεξεργασία και εκμετάλλευση πληροφοριών μέσω δικτύων καλώς λειτουργούντων σε όλα τα επίπεδα.
- Ίδρυση, οργάνωση και εξοπλισμό και διασύνδεση κέντρων επιχειρήσεων για την αποτελεσματικότερη δραστηριοποίηση στο συντονισμό των εμπλεκόμενων δυνάμεων.

Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων

Το ΕΣΚΕΔΙΚ αποτελεί **επιχειρησιακή δομή του Εθνικού Μηχανισμού** και Ειδική Κεντρική Υπηρεσία του Πυροσβεστικού Σώματος.³⁶ Υπάγεται στον γγΠΠ και έχει τις εξής βασικές αρμοδιότητες:

- Τον επιχειρησιακό συντονισμό της κινητοποίησης των πυροσβεστικών δυνάμεων, μέσων και εξοπλισμού, κατά τις εντολές της φυσικής ηγεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος στο πλαίσιο εκπλήρωσης της αποστολής του.
- Τη συνδρομή σε φορείς του εσωτερικού, καθώς και σε φορείς άλλων χωρών στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών.

³⁵ Ο θεσμός των Στελεχών Πολιτικής Προστασίας ουδέποτε εφαρμόστηκε

³⁶ Ν. 4662/2020 άρθρο 36

«Το Πυροσβεστικό Σώμα (ΠΣ) είναι ιδιαίτερο Σώμα Ασφαλείας, το οποίο διοικείται από τον Αρχηγό του και συνιστά επιχειρησιακή δομή υπαγόμενη στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας...» Βλέπε και Ν. 4622/2020 άρθρο 74 και ΠΔ 101/2012 «Υπαγωγή του Πυροσβεστικού Σώματος στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας...»

- Τον επιχειρησιακό συντονισμό και τη συνεργασία όλων των συναρμόδιων Υπηρεσιών, στο πλαίσιο εφαρμογής του **Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας** σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για την αντιμετώπιση **σοβαρών συμβάντων**.

Για την οργάνωση και λειτουργία του ΕΣΚΕΔΙΚ έχει εκδοθεί η θεσμικά προβλεπόμενη κανονιστική απόφαση.³⁷

Σύμφωνα με τις οδηγίες της ΓΓΠΠ μέχρι την οριστική στελέχωση και επιχειρησιακή λειτουργία του ΕΣΚΕΔΙΚ, παραμένει εν ισχύ η προϋφιστάμενη δομή του **Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων (ΕΣΚΕ)**.

Το ΕΣΚΕ συστάθηκε το 2014 με βασικές αρμοδιότητες την ενημέρωση της ηγεσίας του ΠΣ, της ΓΓΠΠ, των Αποκεντρωμένων Οργάνων Πολιτικής Προστασίας, καθώς και την ομαλή λειτουργία των τριών υφιστάμενων κέντρων που αποτελούν τις επιμέρους μονάδες του δηλαδή:³⁸

- Το Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο Υπηρεσιών του Πυροσβεστικού Σώματος (**199-ΣΕΚΥΠΣ**) με αρμοδιότητες που ανάγονται στην αποστολή του.³⁹
- Το Συντονιστικό Κέντρο Δασοπυρόσβεσης (**ΣΚΕΔ**) με αρμοδιότητες στην παρακολούθηση των δασικών πυρκαγιών, την εναέρια επιτήρηση και τη διαχείριση των εναέριων μέσων δασοπυρόσβεσης.
- Το **Κέντρο Επιχειρήσεων της Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ)** με τις εξής βασικές αρμοδιότητες:
 - Την επιχειρησιακή αξιολόγηση των πληροφοριών που δέχεται και κινητοποίηση και συντονισμό των δράσεων όλων των φορέων για την αντιμετώπιση των καταστροφών, διαθέτοντας κατά περίπτωση κλιμάκια εμπειρογνομόνων για τον επιτόπου συντονισμό των ενεργειών αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών.
 - Τη λειτουργία της Μονάδας Ευρωπαϊκού Αριθμού Έκτακτης Ανάγκης - 112 (Εθνικό Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης), τη Μονάδα Διεθνούς Συνδρομής και Υποστηρικτικών Δυνάμεων Πολιτικής Προστασίας και τα Κινητά Κέντρα Επιχειρήσεων της ΓΓΠΠ.

Η ΓΓΠΠ αποτελεί υποστηρικτικό και γνωμοδοτικό μηχανισμό του ΕΣΚΕ (και ιδίως του ΣΚΕΔ και ΚΕΠΠ). Το τροφοδοτεί με το αναγκαίο πληροφοριακό και υποστηρικτικό υλικό και μεριμνά για τη διασφάλιση της ηλεκτρονικής ή άλλης πρόσφορης διασύνδεσης. Επισημαίνεται όμως ότι, όπως διαπιστώνεται στην εισηγητική έκθεση του νόμου του

³⁷ Αριθμ. 29190 οικ. Φ.109.1/07-07-2020 απόφαση γγΠΠ (ΦΕΚ 3005/Β'/2020), κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 36 του Ν. 4662/2020.

³⁸ Σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία του ΕΣΚΕ βλέπε: Ν.4249/2014 άρθρο 68 και ΥΑ 29310 οικ. Φ. 109.1/27-6-2014 (ΦΕΚ 1869/Β), όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 8148 Φ.109.1/2015 (ΦΕΚ 996/Β),

³⁹ Στις αρμοδιότητές του υπάγονται:

- Λήψη κλήσεων για τοπικά συμβάντα σε όλη την επικράτεια και διαβίβαση αυτών στις κατά τόπο αρμόδιες Πυροσβεστικές Υπηρεσίες.
- Διαβιβάζει εντολών και οδηγιών της ηγεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος στις υπηρεσίες του Σώματος ή σε άλλες πολιτικές και στρατιωτικές αρχές.
- Συντονισμός της κινητοποίησης των πυροσβεστικών δυνάμεων, σύμφωνα με τις εντολές της ηγεσίας του ΠΣ, για τα συμβάντα μεγάλης έκτασης (για την αντιμετώπιση των οποίων απαιτείται η συμμετοχή δύο ή περισσότερων Πυροσβεστικών Υπηρεσιών).
- Συνεργάζεται για την αντιμετώπιση σοβαρών συμβάντων με άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Εθνικού Μηχανισμού ο ρόλος του ΕΣΚΕ, που τυπικά θα συντόνιζε και θα διαχειριζόταν σε εθνικό επίπεδο την μείωση των συνεπειών των καταστροφών, εντέλει περιορίστηκε σε ρόλο δομής υποστηρικτικού χαρακτήρα. Σε έκθεση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας διαπιστώνεται ότι η άσκηση των αρμοδιοτήτων του ΚΕΠΠ παρουσιάζει «οργανωτική δυσλειτουργία».⁴⁰

Περιφερειακά Επιχειρησιακά Κέντρα Πολιτικής Προστασίας (ΠΕΚΕΠΠ)

Τα ΠΕΚΕΠΠ συνιστούν επιχειρησιακές δομές του Εθνικού Μηχανισμού, σε περιφερειακό επίπεδο και είναι κυρίως αρμόδια για τη συλλογή, επεξεργασία και διαβίβαση πληροφοριών που αφορούν σε εν εξελίξει συμβάντα ή απειλές, για την ορθή εκτίμηση της κατάστασης και λήψη απόφασης από τα, κατά περίπτωση, αρμόδια όργανα και το συντονισμό και την υποστήριξη των εμπλεκόμενων φορέων στην αντιμετώπιση των καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Τα ΠΕΚΕΠΠ δεν έχουν ακόμη συσταθεί, εν αναμονή της απόφασης του γγΠΠ που θα ρυθμίζει τη στελέχωση, οργάνωση και λειτουργία τους.⁴¹

Αρμοδιότητες

- Το συντονισμό, σχεδιασμό, εποπτεία, οργάνωση και υλοποίηση των δράσεων αντιμετώπισης και παροχής οργανωμένης υποστήριξης στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και αντιμετώπισης των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και των συνεπειών τους, στο πλαίσιο της τοπικής τους αρμοδιότητας.
- Τη συλλογή, επεξεργασία και διαβίβαση πληροφοριών που αφορούν σε εν εξελίξει συμβάντα ή επικείμενη κατάσταση έκτακτης ανάγκης, για την ορθή εκτίμηση της κατάστασης και λήψη απόφασης από τα, κατά περίπτωση, αρμόδια όργανα.
- Διασφάλιση επικοινωνίας με την πληγείσα περιοχή, τους επιχειρησιακούς φορείς, τα κατά τόπους Συντονιστικά Όργανα και το ΣΟΠΠ.
- Το συντονισμό δράσεων ενημέρωσης και ειδοποίησης των πολιτών.
- Την τήρηση ενημερωμένων καταλόγων ανθρώπινου δυναμικού, διαθέσιμων πόρων μέσω των πόρων που υποβάλλουν στο ΣΟΠΠ και τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Το συντονισμό του επιχειρησιακού σχεδιασμού και των φάσεων υλοποίησης των ΠΔΕΑ.
- Εξεύρεση πόρων (διαθέσιμων ή μισθώσεις από την τοπική αυτοδιοίκηση).

Οργανωτικά – Λειτουργικά θέματα

- ✓ Θέματα οργάνωσης, στελέχωσης και λειτουργίας ρυθμίζονται με απόφαση του γγΠΠ.
- ✓ Για τη λειτουργία τους διατίθενται από την κατά τόπο αρμόδια Περιφέρεια, κατάλληλοι χώροι που διαθέτουν την απαιτούμενη τηλεπικοινωνιακή και υλικοτεχνική υποδομή.
- ✓ Αναγνωρίζονται 4 επίπεδα απόκρισης τα οποία κλιμακώνονται με απόφαση των Περιφερειακών Συντονιστών.

⁴⁰ Το ΚΕΠΠ όταν συστάθηκε, υπήχθη στη ΓΓΠΠ. Μετά την υπαγωγή του στο ΕΣΚΕ ένα πλαίσιο διατάξεων που ρύθμιζε τη λειτουργία του δεν εφαρμόστηκε, αφού ήταν σε άμεση συνάρτηση με τη νέα οργανωτική δομή της ΓΓΠΠ που όριζε ο Ν. 4249/2014, για την οποία ουδέποτε εκδόθηκαν οι σχετικές εφαρμοστικές διατάξεις.

⁴¹ Ν. 4662/2020 άρθρο 17, 18

Η ανάπτυξη των 13 κτιρίων που θα στεγαστούν θα υλοποιηθεί μέσω ΣΔΙΤ. Στις αρχές του τρέχοντος έτους δημοσιοποιήθηκε η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος από την εταιρεία «Κτιριακές Υποδομές». Αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός διετίας.

Λοιπά Κέντρα Επιχειρήσεων (ΚΕΠΙΧ)

Στο Γενικό Σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» δίνεται η δυνατότητα οργάνωσης Κέντρων Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας και σε φορείς στο περιφερειακό επίπεδο, αλλά η δυνατότητα αυτή δεν έχει αξιοποιηθεί.⁴² Η σύσταση Κέντρου Επιχειρήσεων σε επίπεδο ΟΤΑ α δεν προβλέπεται. Πιθανά η αιτία να βρίσκεται στο γεγονός ότι η συσσώρευση πολλών συλλογικών οργάνων στον εν γένει περιορισμένο χώρο των ΟΤΑ μόνο δυσλειτουργία μπορεί να προκαλέσει. Η διοικητική μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη» που θεωρητικά ενίσχυσε τις δομές των δήμων δεν επέφερε καμία αλλαγή σε αυτόν τον τομέα. Εντούτοις, μερικοί δήμοι για την υποστήριξη του έργου τους, οργανώνουν (με ιδία πρωτοβουλία) κέντρα επιχειρήσεων πολιτικής προστασίας (πχ Ηρακλείου, Νεαπόλεως – Συκεών, Αργυρούπολης, Πεντέλης, Ραφήνας –Πικερμίου, Βύρωνα, κα), τα οποία συνήθως στελεχώνουν με εθελοντές.

Περαιτέρω, και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς προβλέπεται να οργανώνουν Κέντρα Επιχειρήσεων, τα οποία αν και δεν αποτελούν δομές του Εθνικού Μηχανισμού ο ρόλος τους είναι σημαντικός στην αποτελεσματική επικοινωνία και ροή των πληροφοριών. Για παράδειγμα, οι υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. και του Πυροσβεστικού Σώματος, λόγω του αποκεντρωτικού συστήματος τους και της 24ωρης βάσης λειτουργίας τους και των πόρων που διαθέτουν, καλούνται ν' αναλάβουν το ρόλο της «αρχικής» εκτίμησης και συλλογής πληροφοριών για την επικρατούσα κατάσταση (εξέλιξη της καταστροφής, επηρεαζόμενες περιοχές κτλ) και της ενημέρωσης του ΚΕΠΠ και των αρμόδιων περιφερειακών οργάνων Πολιτικής Προστασίας. Το Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων (ΕΣΚΕΔΙΚ) της ΕΛΑΣ, και τα Περιφερειακά Κέντρα Επιχειρήσεων των Περιφερειακών Πυροσβεστικών Διοικήσεων (ΠΕΠΥΔ) του ΠΣ, συνδράμουν αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση.⁴³

Κέντρα Επιχειρήσεων συστήνονται και σε άλλους φορείς, συμβάλλοντας στη διαχείριση των πληροφοριών, κατά λόγο αρμοδιότητας, όπως το Ενιαίο Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΕΚΣΕΔ) και το Κέντρο Επιχειρήσεων (ΚΕΠΙΧ), στο Λιμενικό Σώμα,⁴⁴ το Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας στο ΕΚΑΒ, για το συντονισμό της παροχής άμεσης βοήθειας και επείγουσας ιατρικής βοήθειας σε καταστάσεις εκτάκτων αναγκών και κρίσεων,⁴⁵ το Κέντρο Επιχειρησιακής Ετοιμότητας (ΚΕΠΕΤ) του Υπ. Υποδομών για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και διαχείρισης κρίσεων που άπτονται όλων των αντικειμένων των τομέων του Υπουργείου κλπ.⁴⁶

Η συγκρότηση και η λειτουργία των επιχειρησιακών κέντρων αντιμετωπίζει σειρά προκλήσεων όσον αφορά στην αποτελεσματική εκπλήρωση του ρόλου τους και στην υποστήριξη του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων δυνάμενων Πολιτικής Προστασίας. Ο εξοπλισμός των επιχειρησιακών κέντρων παρουσιάζει ελλείψεις και η διασύνδεσή τους με το ΕΣΚΕ και το ΚΕΠΠ, χρειάζεται βελτιώσεις. Πολύτιμος χρόνος αναλώνεται σε συνεννοήσεις μεταξύ των επιχειρησιακών κέντρων.

⁴² ΥΑ 1299/2003

⁴³ N.4249/2014 άρθρο 21, ΠΔ 178/2014 άρθρο 25 και ΥΑ Αριθμ 21321/οικ. Φ. 109.1/2014 (ΦΕΚ 1132Β)

⁴⁴ ΠΔ 13/2018 & Ν. 3569/2007 άρθρο 4

⁴⁵ N 4633/2019 άρθρο 32 & 33

⁴⁶ N 4313/2014 άρθρο 81

1.4 Κινητοποίηση Πολιτικής Προστασίας

Η κινητοποίηση του δυναμικού και των μέσων για την αντιμετώπιση ενός καταστροφικού συμβάντος ή επαπειλούμενου κινδύνου, μετά την ψήφιση του Εθνικού Μηχανισμού (Ν. 4662/2020) παρουσιάζει διαφορές σε σχέση με τις προϋφιστάμενες νομικές ρυθμίσεις (Ν.3013/2002, ΥΑ 1299/2003), λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ρυθμίσεις του Εθνικού Μηχανισμού δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί και οι προϋφιστάμενες παραμένουν σε ισχύ, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν και οι δύο διαφορετικές διαδικασίες.

1.4.1 Πριν τη θέσπιση του Εθνικού Μηχανισμού-Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ

Κατάσταση Κινητοποίησης πολιτικής προστασίας είναι η ενεργοποίηση και η κλιμάκωση της δράσης του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για τους σκοπούς της πολιτικής προστασίας και ειδικότερα για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από καταστροφές ή και για τον έλεγχο των δυσμενών επιπτώσεων που σχετίζονται με τους αντίστοιχους κινδύνους.

Η **κατάσταση κινητοποίησης** πολιτικής προστασίας διακρίνεται σε:

- A. Κατάσταση ετοιμότητας πολιτικής προστασίας λόγω τεκμηριωμένου κινδύνου στην οποία περιλαμβάνεται η κλιμάκωση της ετοιμότητας του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας, κατά την εξειδίκευση που γίνεται στο σχεδιασμό ετοιμότητας.
- B. Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας, στην οποία περιλαμβάνεται η κατάσταση που **σχετίζεται με συγκεκριμένη καταστροφή** για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται:

- Ειδικός συντονισμός από τη ΓΓΠΠ.
- Κινητοποίηση δυναμικού και μέσων επιπλέον του διατιθέμενου υπό κανονικές συνθήκες.

Η **κινητοποίηση** του δυναμικού και των μέσων Πολιτικής Προστασίας ακολουθεί τις κατευθύνσεις του Γενικού Σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ, με τη διαμόρφωση ενός συστήματος ενεργειών τεσσάρων φάσεων ως εξής:

Φάση 1η: Συνήθης ετοιμότητα, όπου περιλαμβάνονται μέτρα και ενέργειες του κρατικού μηχανισμού που συμβάλλουν στην προετοιμασία του, όπως:

- Αξιολογούνται οι πρώτες πληροφορίες και στοιχεία που αναφέρονται στην εμφάνιση ή επικείμενο ερχομό καταστροφικών φαινομένων.
- Τίθεται σε εφαρμογή το σύστημα επικοινωνίας και ροής πληροφοριών.
- Καταγράφονται τα μέσα πολιτικής προστασίας και ελέγχεται η επάρκεια της καταλληλότητας αυτών.⁴⁷
- Λαμβάνονται προπαρασκευαστικά μέτρα.

⁴⁷ Κατ' επιταγή του ΞΕΝΟΚΡΑΤΗ η ΓΓΠΠ τηρεί ηλεκτρονικό αρχείο των διαθέσιμων μέσων σύμφωνα με τα στοιχεία που τις αποστέλλονται από τους εμπλεκόμενους φορείς, αλλά η εφαρμογή της εν λόγω πρόβλεψης δεν λαμβάνει χώρα.

Φάση 2η: Αυξημένη ετοιμότητα, όταν από την συναξιολόγηση των πληροφοριών δίνεται σχεδόν η βεβαιότητα ότι επίκειται καταστροφικά φαινόμενα γίνεται ευρύτερη κινητοποίηση.

- Συνέρχονται επιτελικά και επιχειρησιακά όργανα και διατελούν σε πλήρη ετοιμότητα (πχ Συμβούλια Επιτελικού Σχεδιασμού και Διαχείρισης κρίσεων στο ΠΣ, την ΕΛΑΣ το ΛΣ-ΕΛΑΚΤ κλπ).⁴⁸
- Λαμβάνονται προληπτικά μέτρα, όπου κρίνεται σκόπιμο.

Η Κατάσταση Ετοιμότητας Πολιτικής Προστασίας κηρύσσεται με απόφαση του γγΠΠ.

Φάση 3η: Άμεση Κινητοποίηση – Επέμβαση, είναι η φάση που γίνεται πλέον η κινητοποίηση και δραστηριοποίηση όλου του συστήματος πολιτικής προστασίας προς αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων.

- Οι επιχειρησιακές δυνάμεις συνεργαζόμενες και συντονιζόμενες ευρίσκονται σε πλήρη δράση.
- Το ανθρώπινο δυναμικό και τα υλικά μέσα αξιοποιούνται με τον καλύτερο τρόπο.
- Όπου κρίνεται σκόπιμο ενημερώνονται οι πολίτες για τη λήψη μέτρων αυτοπροστασίας, συνδρομή και διευκόλυνση του έργου του κράτους.
- Το σύστημα επικοινωνιών βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία.
- Οι υπηρεσίες διοικητικής μέριμνας είναι σε ετοιμότητα για τη στήριξη του επιχειρησιακού έργου και άμεσης επίλυσης προβλημάτων των πληγέντων.

Φάση 4η: Αποκατάσταση – Αρωγή

- Γίνεται εκτίμηση ζημιών.
- Παρέχεται αρωγή στους πληγέντες.
- Λαμβάνονται μέτρα για την αποκατάσταση των ζημιών και μη επανάληψης φαινομένων δυνάμενων να προληφθούν.

Επισημαίνεται ότι η κινητοποίηση ενός φορέα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του προκειμένου να αντιμετωπίσει ένα συμβάν πχ η κινητοποίηση των τεχνικών υπηρεσιών ενός δήμου για την αντιμετώπιση ενός τοπικού πλημμυρικού φαινομένου που προκλήθηκε εξαιτίας ενός φραγμένου φρεατίου σε ένα δημοτικό δρόμο, λαμβάνει χώρα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του για τη συντήρηση του οδικού δικτύου και δεν πρέπει να συγχέεται με την κινητοποίηση του συστήματος Πολιτικής Προστασίας.

Η άμεση κινητοποίηση/επέμβαση του συστήματος Πολιτικής Προστασίας αναφέρεται στην αντιμετώπιση καταστροφικών φαινομένων, όταν δηλαδή ένα φυσικό φαινόμενο ή τεχνολογικό συμβάν στο χερσαίο, θαλάσσιο και εναέριο χώρο προκαλεί εκτεταμένες επιπτώσεις στον άνθρωπο καθώς και στο ανθρωπογενές ή στο φυσικό περιβάλλον.

⁴⁸ Σύμφωνα με τον ΞΕΝΟΚΡΑΤΗ στα επιτελικά όργανα λαμβάνονται πολιτικής φύσεως αποφάσεις και τα επιχειρησιακά έχουν την ευθύνη εφαρμογής των αποφάσεων των επιτελικών οργάνων και των σχεδίων στο χώρο των επικίνδυνων φαινομένων.

Για το Συμβούλιο Επιτελικού Σχεδιασμού και Διαχείρισης Κρίσεων του ΠΣ βλέπε Ν. 3511/2006 άρθρο 7 όπως τροποποιήθηκε, για της ΕΛΑΣ βλέπε Ν 2800/2000 άρθρο 13 όπως τροποποιήθηκε και για την ΕΛΑΚΤ βλέπε Ν 3922/2011 άρθρο 8. (Κατ' ουσία πρόκειται για επιχειρησιακά και όχι επιτελικά όργανα.)

Ο χαρακτηρισμός της καταστροφής γίνεται με απόφαση του γγΠΠ, σε συγκεκριμένη κατηγορία ανάλογα με το επίπεδο κλιμάκωσης στη διάθεση του ανθρώπινου δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση και τον έλεγχο των δυσμενών επιπτώσεων της. Διακρίνονται οι εξής κατηγορίες καταστροφών.⁴⁹

1. **Τοπική καταστροφή μικρής έντασης**, για την αντιμετώπιση της οποίας αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας.
Ο συντονισμός της διάθεσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων γίνεται από τον Περιφερειάρχη ή κατόπιν εντολής του από τον αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη ο οποίος ενεργεί σύμφωνα με τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις που του παρέχει ο Περιφερειάρχης.
2. **Περιφερειακή καταστροφή μικρής έντασης** για την οποία αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας.
Ο συντονισμός της διάθεσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων γίνεται με ευθύνη του Περιφερειάρχη.
3. **Τοπική καταστροφή μεγάλης έντασης**, για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας από άλλους δήμους, Περιφέρειες, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ή και από Κεντρικές Υπηρεσίες και Φορείς.
Ο συντονισμός της διάθεσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων γίνεται με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας και του ΚΣΟΠΠ.
4. **Περιφερειακή καταστροφή μεγάλης έντασης**, για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας από άλλες Περιφέρειες ή Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ή και από Κεντρικές Υπηρεσίες και Φορείς.
Ο συντονισμός της διάθεσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων γίνεται με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας και του ΚΣΟΠΠ.

⁴⁹ Η ανωτέρω κατηγοριοποίηση βασίζεται στις κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ μετά την ισχύ του Ν. 3852/2010 (Καλλικράτης) και των διοικητικών αλλαγών που επέφερε.

Σύμφωνα με τους ορισμούς του Ν. 3013/2002 και του ΞΕΝΟΚΡΑΤΗ, η κατηγοριοποίηση των καταστροφών είχε ως εξής:

α. Γενική καταστροφή νοείται η καταστροφή που εκτείνεται σε περισσότερες από τρεις περιφέρειες* της χώρας.
β. Περιφερειακή καταστροφή μεγάλης έντασης νοείται αυτή για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλες περιφέρειες* ή και από κεντρικές υπηρεσίες και φορείς.

γ. Περιφερειακή καταστροφή μικρής έντασης νοείται αυτή για την αντιμετώπιση της οποίας αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας της περιφέρειας*.

δ. Τοπική καταστροφή μεγάλης έντασης νοείται αυτή για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλους νομούς, περιφέρειες* ή και από κεντρικές υπηρεσίες και φορείς.

ε. Τοπική καταστροφή μικρής έντασης νοείται αυτή για την αντιμετώπιση της οποίας αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας σε επίπεδο νομού*.

Σύμφωνα με τις οδηγίες της ΓΓΠΠ όπου περιφέρεια (τότε κρατική διοίκηση) θεωρήθηκε ότι νοείται μετά την ισχύ του Καλλικράτη η αιρετή περιφέρεια (τοπική αυτοδιοίκηση β βαθμού) και όπου νομός η Περιφερειακή Ενότητα.

Περαιτέρω όπως προβλέπεται από τον ΞΕΝΟΚΡΑΤΗ: «...β. Συντονισμός Επιχειρήσεων 1. Ο συντονισμός των εμπλεκόμενων επιχειρησιακών δυνάμεων για την αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων, γίνεται, αναλόγως του είδους ή της έντασης της καταστροφής (Γενική Περιφερειακή, Τοπική), από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, τους οικείους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών και τους Νομάρχες, αντίστοιχα. Οι ανωτέρω στο έργο τους συνεπικουρούνται, από τους επικεφαλής των δυνάμεων που ενεργούν στον τομέα ευθύνης τους. 2. Το Εθνικό Κέντρο Χειρισμού κρίσεων (νοείται το Κέντρο Επιχειρήσεων ΓΓΠΠ), πρέπει να έχει σαφή εικόνα της καταστάσεως και συνεχή ενημέρωση με πληροφορίες, εκτιμήσεις και προβλέψεις προκειμένου να συνδράμει κατά τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο τις επιχειρησιακές και λοιπές δυνάμεις».

5. **Γενική καταστροφή** είναι η καταστροφή που εκτείνεται σε περισσότερες από τρεις περιφέρειες της Χώρας.

Ο συντονισμός της διάθεσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων γίνεται με ευθύνη του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη ή του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας και του ΚΣΟΠΠ.

Ειδικά για την ως άνω περίπτωση της «Γενικής Καταστροφής» η αρμοδιότητα του χαρακτηρισμού ανήκει στον οικείο Υπουργό, μετά από εισήγηση του γγΠΠ. Ανάλογα με την κατηγορία της καταστροφής ορίζεται και το αρμόδιο όργανο για το συντονισμό της διάθεσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων.

Για τις περιπτώσεις τοπικών και περιφερειακών καταστροφών μεγάλης έντασης ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης δύναται να αναλαμβάνει εντός της χωρικής του αρμοδιότητας, και εφόσον συντρέχουν λόγοι, το συντονισμό της διάθεσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων, κατόπιν σχετικής συνεννόησης με τον γγΠΠ.⁵⁰

Σε περίπτωση που οι διαθέσιμοι πόροι δεν επαρκούν (ανθρώπινο δυναμικό και μέσα) ο γγΠΠ μπορεί να κηρύξει την πληγείσα περιοχή σε **Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας**,⁵¹ προκειμένου να διευκολυνθεί η απελευθέρωση πρόσθετων πόρων (πλέον των διατιθέμενων υπό κανονικές συνθήκες όπως έκτακτες χρηματοδοτήσεις, απευθείας αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, μισθώσεις μηχανημάτων, έκτακτες προσλήψεις προσωπικού κλπ).

Εφόσον η καταστροφή είναι τοπική, τότε για την κήρυξη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης απαιτείται εισήγηση από τον Περιφερειάρχη και στην περίπτωση που η καταστροφή είναι τοπική μικρής έντασης ο γγΠΠ μπορεί να τον εξουσιοδοτήσει (τον Περιφερειάρχη) να προβεί ο ίδιος στην κήρυξη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Σε περίπτωση γενικής καταστροφής η αρμοδιότητα της κήρυξης ανήκει στον οικείο Υπουργό μετά από εισήγηση του γγΠΠ.

Η **κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας που συντρέχει σε περίπτωση συντελεσθείσας καταστροφής**, αίρεται αυτοδικαίως με την πάροδο εξαμήνου. Δύναται δε, να **ανανεώνεται** με απόφαση του γγΠΠ ύστερα από βεβαίωση των κατά περίπτωση αρμόδιων αποκεντρωμένων οργάνων με ειδική αιτιολογία για τους λόγους για τους οποίους οι επιπτώσεις από τις καταστροφές δεν έχουν ακόμη αντιμετωπισθεί.

Η κήρυξη μιας περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας δεν συνδέεται με άλλες διαδικασίες που ενεργοποιούνται, όπως η καταβολή αποζημιώσεων και δανείων σε πληγέντες.

Επισημαίνεται ότι, ο χαρακτηρισμός της καταστροφής δεν είναι απλά μια διοικητική πράξη αλλά παράγει και συγκεκριμένα αποτελέσματα στη διαχείριση των συνεπειών της καταστροφής και το συντονισμό των επιχειρήσεων, σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο, τη διάθεση των πόρων και συνεπώς του καθορισμού του οργάνου που θα

⁵⁰ Κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν. 2503/1997 σε συνδυασμό με τα άρθρα 10 και 11 του Ν. 3013/2002 και του άρθρου 283 του Ν. 3852/2010

⁵¹ Βλέπε και αριθμ πρωτ. 2300/2006 έγγραφο της ΓΓΠΠ «Θεσμικό πλαίσιο και κατευθυντήριες οδηγίες για την κήρυξη περιοχών σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης Πολιτικής Προστασίας»

αναλάβει το συντονισμό της διάθεσης πόρων (ΚΣΟΠΠ, γγΠΠ, Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Περιφερειάρχης Αντιπεριφερειάρχης), του οργάνου που θα εισηγηθεί ή θα εκδώσει την κήρυξη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, την τήρηση φακέλου καταστροφής, κλπ.

Στην πράξη, στην πλειοψηφία των καταστροφών δεν εκδίδονται αποφάσεις χαρακτηρισμού τους από το γγΠΠ, όπως αυτό έχει επισημανθεί και σε πρόσφατη έκθεση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και συχνά παρατηρείται το φαινόμενο της καθυστέρησης ή της μη έκδοσης αποφάσεων κήρυξης σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Επίσης, όπως διαπιστώνεται και στην εισηγητική έκθεση του Εθνικού Μηχανισμού «οι υφιστάμενες αρμοδιότητες των φορέων πολιτικής προστασίας σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο εμφανίζουν αποσπασματικό χαρακτήρα και σε πολλές περιπτώσεις αποτυπώνονται θεσμικά με ασάφεια, που αναπόφευκτα οδηγεί σε αλληλοεπικάλυψη και συχνά σύγκρουσή τους. Η σύγχυση αυτή ως προς τις αρμοδιότητες και το συνακόλουθο ασαφή ρόλο που καλείται να επιτελέσει κάθε φορέας πολιτικής προστασίας αποτελεί σοβαρή παθολογία του ισχύοντος συστήματος, η οποία επιφέρει τη μείωση της αποτελεσματικότητάς του, ιδιαίτερα κατά το κρίσιμο στάδιο της διαχείρισης έκτακτης ανάγκης, όπου απαιτείται σε ιδιαίτερα περιορισμένο χρονικό διάστημα η βέλτιστη απόκριση και λειτουργία κάθε επιμέρους δομής πολιτικής προστασίας υπέρ του δημοσίου συμφέροντος».

Ο συντονισμός του δυναμικού και των μέσων Πολιτικής Προστασίας στην αντιμετώπιση μιας καταστροφής και ελέγχου των επιπτώσεων της, αποτελεί σημαντική πρόκληση στη λειτουργία του συστήματος Πολιτικής Προστασίας.

1.4.2 Σύμφωνα με τον Εθνικό Μηχανισμό

Με το Ν. 4662/2020 περί Εθνικού Μηχανισμού, ο χαρακτηρισμός και η κατηγοριοποίηση των καταστροφών καταργείται και η κινητοποίηση των πόρων γίνεται, επίσης κλιμακούμενα, και διακρίνεται η Κατάσταση Ετοιμότητας και η Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης ως εξής:

Η κατάσταση **Ετοιμότητας Πολιτικής Προστασίας** διακρίνεται σε:

- **Κατάσταση συνήθους ετοιμότητας (Green Code):** Οι εμπλεκόμενοι, σε δράσεις πολιτικής προστασίας φορείς, επαγρυπνούν κατόπιν προειδοποίησης, για την περίπτωση εκδήλωσης ήπιας διακινδύνευσης συμβάντος, ή κινητοποίησης, κατόπιν εκδήλωσης **χαμηλής επικινδυνότητας συμβάντος**, ελέγχοντας τη διαθεσιμότητα σε ανθρώπινο δυναμικό, υλικά και μέσα και εφαρμόζουν τα κατά περίπτωση σχέδια και μνημόνια ενεργειών.
- **Κατάσταση αυξημένης ετοιμότητας (Yellow Code):** Οι εμπλεκόμενοι φορείς αυξάνουν την **ετοιμότητά** τους κατόπιν εκδήλωσης (ή προειδοποίησης) **μέσης επικινδυνότητας συμβάντος** και ενεργοποιούνται συγκεκριμένα ΠΔΕΑ.
- **Κατάσταση επιφυλακής (Orange Code):** Οι εμπλεκόμενοι φορείς εξαντλούν τα μέτρα ετοιμότητας και τίθενται σε **επιφυλακή**, επαυξανόμενοι σε στελέχωση, ύστερα από εκδήλωση **αυξημένης επικινδυνότητας συμβάντος** ή προειδοποίησης για πάσης φύσεως απειλή.

- **Κατάσταση κινητοποίησης (Red Code):** Ενεργοποιείται αμέσως μετά την εκδήλωση καταστροφικού φαινομένου ή σε περίπτωση **σοβαρής πιθανότητας επέλευσης καταστροφής** ή πάσης φύσεως απειλής. Ο Εθνικός Μηχανισμός τίθεται σε πλήρη **κινητοποίηση**, ενεργοποιώντας και αναπτύσσοντας το αναγκαίο ανθρώπινο δυναμικό, τα υλικά και μέσα και δρομολογούνται δράσεις βραχείας αποκατάστασης, αρωγής και υποστήριξης για τη μετρίαση των επιπτώσεων της καταστροφής.

Σύμφωνα με τα ως άνωθεν αναφερόμενα, η κλιμακούμενη κινητοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και μέσων γίνεται ανάλογα με τη διαβάθμιση του μεγέθους της απειλής ή προειδοποίησης ή της επικινδυνότητας ενός συμβάντος. Προς το παρόν δεν έχουν καθοριστεί οι αναγνωρισμένοι κίνδυνοι και απειλές που «ενεργοποιούν» αυτές τις διαβαθμίσεις και καταγράφονται σε ειδική βάση δεδομένων (πχ η διαβάθμιση του μεγέθους της απειλής μπορεί να καθορίζεται ανάλογα με τον δείκτη κινδύνου πυρκαγιάς δασικών πυρκαγιών ή τη διαβάθμιση των δελτίων καιρού κλπ).

Κατάσταση έκτακτης ανάγκης

Η δυνατότητα κήρυξης σε **κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας**, «*συντρέπει σε περίπτωση συντελεσθείσας φυσικής και τεχνολογικής καταστροφής ευρείας κλίμακας στον πληθυσμό και στις υποδομές, για την αντιμετώπιση της οποίας δεν επαρκούν οι άμεσα διαθέσιμοι πόροι, μέσα και υλικά των φορέων διαχείρισης σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο και απαιτείται η λήψη έκτακτων μέτρων αποκατάστασης ορισμένης χρονικής διάρκειας, έτσι όπως ορίζεται στο κείμενο θεσμικό πλαίσιο, από τις κατευθυντήριες οδηγίες, τις εγκυκλίους και τις κανονιστικές πράξεις της διοίκησης, αναφορικά με την κήρυξη περιοχών σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας*».

Σύμφωνα με την ως άνω γραμματική διατύπωση του νόμου δεν είναι σαφές σε ποιες εγκυκλίους ή κανονιστικές διατάξεις της διοίκησης αναφέρεται, ούτε πως ορίζεται η «καταστροφή ευρείας κλίμακας».

Κατάσταση Ειδικής Κινητοποίησης

Μια σημαντική καινοτομία του Εθνικού Μηχανισμού είναι η κήρυξη της Κατάστασης Ειδικής Κινητοποίησης Πολιτικής Προστασίας λόγω επαπειλούμενου κινδύνου η προειδοποίησης για αυξημένης διακινδύνευσης συμβάντων φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών. Στην περίπτωση αυτή λαμβάνονται μέτρα ορισμένης χρονικής διάρκειας αντίστοιχα με εκείνα της κήρυξης μιας περιοχής σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας.

Αν και οι ειδικότεροι όροι, προϋποθέσεις, κριτήρια, διαδικασίες, λοιπά τεχνικά ζητήματα και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του γγΠΠ η οποία δεν έχει εκδοθεί, ο γγΠΠ έχει ήδη προβεί στην έκδοση αποφάσεων Κήρυξης Κατάστασης Ειδικής Κινητοποίησης.⁵²

⁵² πχ ΓΓΠΠ 10273/17-9-2020 , ΓΓΠΠ 10268/17-9-2020

Δεν είναι σαφή τα κριτήρια με τα οποία αποφασίζεται η έκδοση αυτών των αποφάσεων (πχ στο διατακτικό των εν λόγω αποφάσεων δεν μνημονεύεται αίτημα ενδιαφερόμενου φορέα ή οι ιδιαίτεροι λόγοι λήψης αυτών των αποφάσεων).

1.5 Σχέδια Πολιτικής Προστασίας

Για την επίτευξη του σκοπού της πολιτικής προστασίας προβλέπεται η εκπόνηση σχεδίων πολιτικής προστασίας από τους εμπλεκόμενους φορείς της δημόσιας διοίκησης. Στο Γενικό Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ προβλέφθηκαν οι φορείς που καταρτίζουν σχέδια πολιτικής προστασίας ανά κατηγορία κινδύνου (σεισμοί, δασικές πυρκαγιές, πλημμύρες, κατολισθήσεις κλπ), και δίνονται οι βασικές απαιτήσεις για τη σχεδίαση και συντονιστικές οδηγίες για την κατάρτισή τους.

Στα πλαίσια αυτά, προβλέπεται να συντάσσονται τα **Γενικά Σχέδια** από τη ΓΓΠΠ και τα **Ειδικά Σχέδια Αντιμετώπισης (ΕΣΑ)**, από τα Υπουργεία, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τις Περιφέρειες.⁵³ Οι δήμοι, έχουν επίσης υποχρέωση σύνταξης σχεδίων έκτακτης ανάγκης όπως τούτο καθορίστηκε με τις νεότερες ρυθμίσεις του Καλλικράτη (Ν. 3852/2010). Επίσης, προβλέπεται και η κατάρτιση Μνημονίων Ενεργειών κατά περίπτωση (πχ για τις επιχειρησιακές δυνάμεις).⁵⁴

Η κατάρτιση των σχεδίων πολιτικής προστασίας ακολουθεί μια γραμμική πορεία, από το κεντρικό στο τοπικό επίπεδο, με συντονιστή στη σχεδίαση τη ΓΓΠΠ. Η εκπόνηση των σχεδίων πολιτικής προστασίας από τους υπόχρεους φορείς και η εναρμόνιση του σχεδιασμού, αποδείχθηκε ως μια εξαιρετικά δυσχερής διαδικασία.

Για την εξειδίκευση των εγκεκριμένων Γενικών Σχεδίων όπως αυτά διαφοροποιούνται ανάλογα με την αποστολή του κάθε φορέα και τις τοπικές ιδιαιτερότητες, η ΓΓΠΠ εξέδωσε το **2007** το «Εγχειρίδιο Σύνταξης και Εναρμόνισης Ειδικών Σχεδίων ανά Καταστροφή σε Επίπεδο Υπουργείου ή Άλλου Κεντρικού Φορέα» και το **2009** εξέδωσε το «Εγχειρίδιο Σύνταξης και Εναρμόνισης Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης ανά καταστροφή της Περιφέρειας και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε εφαρμογή της ΥΑ 1299/2003 ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ». Το 2020 προέβη στην έκδοση υποδειγμάτων σχεδίων για τους ΟΤΑ α βαθμού.

Η κατάρτιση των Γενικών Σχεδίων ανά κατηγορία κινδύνου από τη ΓΓΠΠ καθυστέρησε για αρκετά χρόνια, με το πρώτο να εκδίδεται το 2009 για τα τεχνολογικά ατυχήματα. Ένα χρόνο αργότερα καταρτίστηκε το Γενικό Σχέδιο για τις δασικές πυρκαγιές και ακολούθησε το σχέδιο για τη διαχείριση των ανθρωπίνων απωλειών. **Η πλειοψηφία των Γενικών Σχεδίων εκδόθηκαν ή αναθεωρήθηκαν μόλις ελάχιστες ημέρες πριν την ψήφιση του Ν.4662/2020 περί του Εθνικού Μηχανισμού.**⁵⁵

Παράλληλα οι προβλεπόμενες θεσμικές ρυθμίσεις για τον έλεγχο, την παρακολούθηση εφαρμογής των σχεδίων πολιτικής προστασίας και την έγκριση αυτών ουδέποτε εφαρμόστηκαν.

Για τη διευκόλυνση των φορέων Πολιτικής Προστασίας, η ΓΓΠΠ εκδίδει ετησίως κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τις αρμοδιότητες και το θεσμοθετημένο ρόλο τους καθώς και για τις δράσεις πολιτικής προστασίας. Οι οδηγίες αυτές θεωρούνται δεσμευτικές

⁵³ Σύμφωνα με τον ΞΕΝΟΚΡΑΤΗ υποχρέωση κατάρτισης σχεδίων είχαν οι Περιφέρειες και οι Νομαρχίες. Σε ότι αφορά τις νεοσυσταθείσες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τις αιρετές περιφέρειες ακολουθούνται οι σχετικές οδηγίες της ΓΓΠΠ.

⁵⁴ Το μνημόνιο ενεργειών αποτελεί ένα απλό έγγραφο μη εμπιστευτικού χαρακτήρα στο οποίο δίνονται με σαφήνεια απαντήσεις στα ερωτήματα (ποιος, τι, πότε, που, γιατί).

⁵⁵ Αξιοσημείωτο είναι ότι η παρουσίαση των εν λόγω σχεδίων στον τύπο και η αποστολή στους υπόχρεους φορείς και υπηρεσίες έγινε ενόσω είχε ψηφιστεί ο Εθνικός Μηχανισμός και το θεσμικό καθεστώς που αναφερόταν στα σχέδια δεν ήταν σε ισχύ.

για τους φορείς της δημόσιας διοίκησης, αφού εκδίδονται στα πλαίσια της εξουσίας του γγΠΠ να προετοιμάζει και να κινητοποιεί τον μηχανισμό της πολιτικής προστασίας της χώρας για κάθε μορφής καταστροφών.⁵⁶

Με τις επιταγές του νέου νόμου περί Εθνικού Μηχανισμού, αναθεωρείται η διαδικασία σχετικά με την κατάρτιση των σχεδίων πολιτικής προστασίας.⁵⁷ Η ΓΓΠΠ καταρτίζει τα Γενικά Σχέδια, κάθε περιφέρεια το Περιφερειακό Σχέδιο και κάθε δήμος το Τοπικό Σχέδιο, ενώ δεν υφίσταται πλέον σχετική υποχρέωση των Υπουργείων ή των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Τα περιφερειακά και τοπικά σχέδια είναι εναρμονισμένα με τα Γενικά Σχέδια και ανεξάρτητα από τον ειδικό κίνδυνο, ακολουθώντας τις διεθνείς πρακτικές.⁵⁸ Η εναρμόνιση των σχεδίων γίνεται υπό το συντονισμό της ΓΓΠΠ που εκδίδει οδηγίες σχεδίασης για το σκοπό αυτό. Ο γγΠΠ εγκρίνει πλέον μόνο τα Γενικά Σχέδια, ενώ τα Περιφερειακά και Τοπικά Σχέδια εγκρίνονται από τις περιφερειακές και δημοτικές αρχές, αντίστοιχα.⁵⁹

Μέχρι την έκδοση των νέων σχεδίων παραμένουν σε ισχύ τα υφιστάμενα.

Πίνακας 1: Γενικά Σχέδια Πολιτικής Προστασίας

Επωνυμία Σχεδίου	Έτος Έκδοσης	Έτος Αναθεώρησης
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (Γενικό ΣΑΤΑΜΕ)	<u>2009</u>	<u>2018</u> <u>2020</u> (ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ)
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών	<u>2010</u>	<u>2011</u> <u>2013</u>
Ειδικό Σχέδιο Διαχείρισης Ανθρώπινων απωλειών	<u>2011</u>	<u>2017</u> <u>2019</u>
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Πλημμυρικών Φαινομένων	<u>2019</u> (ΔΑΡΔΑΝΟΣ)	
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών	<u>2020</u> (ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ)	
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Ηφαιστειακής Δραστηριότητας στο Ηφαιστειακό Σύμπλεγμα Σαντορίνης	<u>2020</u> (ΤΑΛΩΣ)	
Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Χιονοπτώσεων και Παγετού	<u>2020</u> (ΒΟΡΕΑΣ)	

⁵⁶ Απόφαση 514/2015 Άρειου Πάγου.

⁵⁷ Ν. 4662/2020 άρθρα 23, 20, 21,

⁵⁸ Περιλαμβάνουν Γενικό Μέρος με διατάξεις που έχουν εφαρμογή σε κάθε καταστροφή και Παρατήματα τα οποία εξειδικεύουν τις διατάξεις του Γενικού Μέρους για καταστροφές σχετιζόμενες με ειδικούς κινδύνους.

⁵⁹ Συγκεκριμένα, το Περιφερειακό /Τοπικό Σχέδιο εγκρίνεται από το Περιφερειακό /Δημοτικό Συμβούλιο, μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής και σύμφωνη γνώμη της ΓΓΠΠ.

Δομή Σχεδίων Πολιτικής Προστασίας

- Σκοπός, αντικειμενικοί στόχοι, παραδοχές
- Ανάλυση κινδύνου
- Κύριες Δράσεις Πολιτικής Προστασίας ανά φάση
- Ρόλοι και Αρμοδιότητες των φορέων πολιτικής Προστασίας ανά επίπεδο διοίκησης και αυτοδιοίκησης
- Δράσεις Εθελοντικών Οργανώσεων
- Διάθεση επιπλέον πόρων
- Συντονιστικές οδηγίες για την υλοποίηση των δράσεων πολιτικής προστασίας – Διοίκηση, Έλεγχο και Συντονισμό των επιχειρήσεων
- Υποστήριξη και εξέλιξη Σχεδίου - Οδηγίες Σχεδίασης

Κύριες Δράσεις Πολιτικής Προστασίας

Οι δράσεις πολιτικής προστασίας που καθορίζονται στα Γενικά Σχέδια Πολιτικής Προστασίας διαχωρίζονται ανά φάση του συστήματος κινητοποίησης Πολιτικής Προστασίας όπως αυτό ορίζεται στον ΞΕΝΟΚΡΑΤΗ. Περαιτέρω κάθε φορέας σχεδιάζει με βάση την αποστολή του και τις θεσμικά αποδιδόμενες σε αυτόν αρμοδιότητες. Οι κύριες δράσεις πολιτικής προστασίας σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Γενικών Σχεδίων Πολιτικής Προστασίας έχουν ως εξής:⁶⁰

Προπαρασκευαστικές Δράσεις

- Αναθεώρηση επικαιροποίηση σχεδίων πολιτικής προστασίας
- Λειτουργία συστήματος επικοινωνίας
- Συντήρηση εξοπλισμού και μέσων
- Εξασφάλιση επιπλέον πόρων
- Εξασφάλιση οικονομικών πόρων για την υποστήριξη του σχεδιασμού (πχ συντήρηση των μέσων)
- Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση του Κοινού
- Προπαρασκευαστική σύγκλιση συλλογικών οργάνων
- Εκπαίδευση προσωπικού

Δράσεις Αυξημένης Ετοιμότητας

- Ετοιμότητα προσωπικού

⁶⁰ **Σημαντική παρατήρηση:** Στα γενικά σχέδια, δεν εντάσσονται δράσεις για τη μείωση του κινδύνου καταστροφής όπως τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, αποψιλώσεις δασικών εκτάσεων, αποχιονισμός οδικού δικτύου, λήψη μέτρων αντισεισμικής θωράκισης κλπ. Μάλιστα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ «δεν θεωρούνται δράσεις πολιτικής προστασίας», αλλά δράσεις που λαμβάνονται στα πλαίσια των τακτικών καθηκόντων αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων (πχ οι τεχνικές υπηρεσίες των περιφερειών έχουν τη νομική υποχρέωση καθαρισμού των υδατορεμάτων ή κατασκευής αντιπλημμυρικών έργων κλπ). Ωστόσο, επειδή η μη λήψη των κατάλληλων μέτρων πρόληψης μπορεί να οδηγήσει σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, προβλέπεται ο συντονισμός αυτών των δράσεων σε επίπεδο αυτοδιοίκησης α και β βαθμού διαμέσω των ΣΟΠΠ και των ΣΤΟ, σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία και τις οδηγίες της ΓΓΠΠ (βλέπε ΥΑ 7575/2016 σχετικά με το συντονιστικό ρόλο των ΣΟΠΠ).⁶⁰

Στο νέο νόμο του Εθνικού Μηχανισμού προβλέπεται η ανάληψη δράσεων μείωσης του κινδύνου καταστροφής, ως δράσεων πολιτικής προστασίας και η σύσταση νέων δομών στη ΓΓΠΠ για το σκοπό αυτό.

Ο καθορισμός των «δράσεων πολιτικής προστασίας» προβλέπεται από τον Εθνικό Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας που όπως προαναφέρθηκε δεν έχει μέχρι σήμερα ουδέποτε ολοκληρωθεί.

- Ενημέρωση και προειδοποίηση του κοινού

Δράσεις αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεσης βραχείας διαχείρισης των συνεπειών

- Έρευνα και Διάσωση
- Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις – Βατότητα οδικού δικτύου
- Οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών
- Διασφάλιση ποιότητας πόσιμου νερού
- Άμεση αξιολόγηση ζημιών και επικινδυνότητας για την εκτίμηση του απαιτούμενου δυναμικού και μέσων
- Εφαρμογή σχεδίων επιχειρησιακής συνέχειας εμπλεκόμενων φορέων
- Πρώτες βοήθειες και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- Δημόσια τάξη και ασφάλεια
- Διασφάλιση λειτουργίας των δικτύων κοινής ωφελείας
- Ενημέρωση πολιτών για τις δράσεις πολιτικής προστασίας και λήψης μέτρων αυτοπροστασίας και προειδοποίηση
- Καθαρισμός αποβλήτων καταστροφής
- Κήρυξη Κατάστασης Έκτακτης Ανάγκης
- Διακοπή σχολικών μαθημάτων

1.5.1 Πλαίσια Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών (ΠΔΕΑ)

Μια καινοτομία του Εθνικού Μηχανισμού είναι η προβλεπόμενη δράση και η λειτουργία των Πλαισίων Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών (ΠΔΕΑ) (Emergency Management Frameworks E.M.Fs.).⁶¹ Αποτελούν, χωρίς να θίγεται η αυτοτέλειά τους, το σύνολο των (συν)αρμόδιων οργανικών μονάδων και φορέων που διαθέτουν το κατάλληλο δυναμικό, υλικά και μέσα.

Ενδεικτικά, τα εν λόγω Πλαίσια εξειδικεύονται σε αντικείμενα σχετιζόμενα με:

- την ενημέρωση και προειδοποίηση πολιτών,
- την έρευνα και διάσωση,
- τη διοικητική μέριμνα πληγέντων,
- την περιβαλλοντική ρύπανση και αποκατάσταση περιβάλλοντος,
- την προστασία αγροτικών πόρων,
- την αποκατάσταση τηλεπικοινωνιών,
- τη διαχείριση ανθρωπίνων απωλειών,
- την ψυχοκοινωνική υποστήριξη πληγέντων κα

Τα ΠΔΕΑ **ενεργοποιούνται**, σε κεντρικό επίπεδο από τον γγΠΠ ή από το Διοικητή ΣΟΠΠ και σε περιφερειακό επίπεδο από τον Περιφερειακό Συντονιστή.

Οι περιπτώσεις ενεργοποίησης των ΠΔΕΑ προβλέπονται σε σχετικό κατάλογο.

Περαιτέρω, ορίζονται επικεφαλής των ΠΔΕΑ οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για:

- Το συντονισμό των δράσεων και των ενεργειών τους.
- Τη συλλογή, επεξεργασία και διακίνηση πληροφοριών εκτίμησης διακινδύνευσης εκτάκτων αναγκών.

⁶¹ Ν. 4662/2020 άρθρο 6, άρθρο 10, άρθρο 18 παρ. 4 και 9

- Την υποστήριξη του επιχειρησιακού σχεδιασμού και την παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεών τους.
- Τη διασύνδεση των κεντρικών και περιφερειακών Π.Δ.Ε.Α. μεταξύ τους.
- Τη συμμετοχή τους στη στελέχωση των ΠΕΚΕΠΠ, κατά περίπτωση.

Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός και η παρακολούθηση των φάσεων υλοποίησης των ΠΔΕΑ συντονίζεται από τα ΠΕΚΕΠΠ και τα ΠΕΣΟΠΠ.

Περαιτέρω η Αυτοτελής Δ/νση Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των ΠΔΕΑ σε συνεργασία με τους αντίστοιχους Επικεφαλής, στη βάση των κατευθυντήριων οδηγιών του ΠΕΣΟΠΠ, ώστε να διαπιστωθούν τυχόν ελλείψεις στους τομείς σχεδιασμού, οργάνωσης, εξοπλισμού, εκπαίδευσης και ασκήσεων υποβάλλοντας σχετική έκθεση στο ΠΕΣΟΠΠ και υποβάλλει προτάσεις για την ένταξη των ΠΔΕΑ σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ενίσχυσης.

Για λειτουργία των ΠΔΕΑ αναμένεται η έκδοση των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων, που θα ρυθμίζει κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

1.6 Φάκελος Καταστροφής και Εθνική Βάση Δεδομένων

Η ΓΓΠΠ έχει την ευθύνη τήρησης **Ειδικού Φακέλου Καταστροφής**, για κάθε **μεγάλης έντασης καταστροφή**, στον οποίο περιέχονται τα στοιχεία του συνόλου των ενεργειών, στο πλαίσιο του αντίστοιχου σχεδιασμού, για την αντιμετώπιση των καταστροφών κατά την εκδήλωση των φαινομένων, καθώς και για την αποκατάσταση των ζημιών από τις υπηρεσίες των αρμοδίων Υπουργείων. Στον ίδιο φάκελο εμπεριέχονται εκθέσεις απολογισμού δράσης των επιμέρους αρμόδιων φορέων και προτάσεις για βελτίωση των δράσεων σε περίπτωση εκδήλωσης παρόμοιων φαινομένων, που ενσωματώνονται στην έκθεση απολογισμού δράσεων αναφορικά με τα προβλεπόμενα στον Εθνικό Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας. Επίσης, περιλαμβάνονται στοιχεία που αφορούν στην αποτύπωση της έκτασης και έντασης της καταστροφής και στο εκτιμώμενο κόστος αποκατάστασης. Ο φάκελος καταστροφής ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση των οικονομικών στοιχείων που αφορούν στο συνολικό κόστος για την αντιμετώπιση και την αποκατάσταση της καταστροφής μετά το πέρας των σχετικών διαδικασιών. Τα ως άνω στοιχεία καταχωρίζονται σε ειδική βάση δεδομένων (**Εθνική Βάση Δεδομένων**).

Η έννοια του Φακέλου Καταστροφής εισήχθη στο νομικό καθεστώς της πολιτικής προστασίας με το Ν. 3013/2002 και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και οι Περιφέρειες συγκεντρώνουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία και τα υποβάλλουν στη ΓΓΠΠ, μετά από προηγούμενο αίτημά της. Στα ανωτέρω πλαίσια, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών από την εκδήλωση ενός καταστροφικού συμβάντος και την αποκατάσταση των ζημιών οφείλουν να καταγράφουν το σύνολο των ενεργειών τους στο πλαίσιο του αντίστοιχου σχεδιασμού με χρονολογική σειρά, έτσι ώστε να είναι δυνατή η κατά περίπτωση ανάλυση του συστήματος κινητοποίησης Πολιτικής Προστασίας, με στόχο τη βελτίωση του σχεδιασμού για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων και το μετριασμό των επιπτώσεων στους πολίτες και στο ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.

Μέχρι σήμερα δεν τηρείται από τη ΓΓΠΠ ο «φάκελος της καταστροφής», κυρίως επειδή, όπως προαναφέρθηκε, οι καταστροφές δεν χαρακτηρίζονται. Με την εφαρμογή του Εθνικού Μηχανισμού χρειάζεται να οριστεί η έννοια της «μεγάλης έντασης καταστροφής», λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατηγοριοποίηση των καταστροφών έχει καταργηθεί καθώς και σε αντιδιαστολή με την «ευρείας κλίμακας καταστροφή» που αναφέρεται στην περίπτωση της κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Επίσης, η έλλειψη θεσμικής υποχρέωσης από τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και η έλλειψη καθορισμένης διαδικασίας θα μπορούσαν να θεωρηθούν ανασταλτικοί παράγοντες στη συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων.

Προβλέπεται η σύσταση **Εθνικής Βάσης Δεδομένων Κινδύνων, Απειλών και Απωλειών Καταστροφών** η οποία τηρείται και ενημερώνεται από τη ΓΓΠΠ σε συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς.⁶² Η εν λόγω βάση περιλαμβάνει ιδίως:

- Τους αναγνωρισμένους κινδύνους και απειλές, που ενεργοποιούν τον κύκλο των καταστροφών.
- Τους φορείς και τα συστήματα διαχείρισης και εκτίμησης κινδύνων και συμβάντων όλου του κύκλου καταστροφών.
- Τα υφιστάμενα ΠΔΕΑ.
- Τους αρμόδιους φορείς που, ανάλογα με τον κίνδυνο ή την απειλή, εισηγούνται την οργανωμένη προληπτική απομάκρυνση των πολιτών.
- Τα δεδομένα απωλειών από καταστροφές.

1.7 Δομές για την Αξιοποίηση της Επιστημονικής Γνώσης – Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Από την κατάρτιση του στρατηγικού σχεδιασμού και των σχεδίων πολιτικής προστασίας, τη λήψη μέτρων πρόληψης και την αντιμετώπιση μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, πολύτιμες πληροφορίες και γνώσεις δεν αρκεί απλά να υπάρχουν κάπου, αλλά πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμες και κατάλληλα επεξεργασμένες, ώστε να μη δημιουργούνται καθυστερήσεις και να μειωθεί ο κίνδυνος σφαλμάτων. Η αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης, των πορισμάτων της εφαρμοσμένης έρευνας και των νέων δυνατοτήτων που παρουσιάζουν οι τεχνολογικές εξελίξεις και η εξειδικευμένη εκπαίδευση του ανθρωπίνου δυναμικού, τίθενται ως προαπαιτούμενα για την αποδοτική εκτέλεση του έργου της Πολιτικής Προστασίας. Στα πλαίσια αυτά συστήνονται (ή αναθεωρούνται) κατάλληλες δομές για την υποστήριξη των αρμόδιων οργάνων και φορέων Πολιτικής Προστασίας, για τη λήψη αποφάσεων, την υποστήριξη του σχεδιασμού, τη διευκόλυνση της λειτουργίας του συντονισμού και τη ταχεία και αποτελεσματική απόκριση.

⁶² Σημειώνεται ότι η λειτουργία της εν λόγω βάσης που προβλέπεται από το Ν. 4662/2020 άρθρο 22, αναμένεται μετά την έκδοση της προβλεπόμενης από το νόμο εφαρμοστικής κανονιστικής απόφασης. Ανάλογες ρυθμίσεις οι οποίες ουδέποτε εφαρμόστηκαν υπήρξαν και στο προϋφιστάμενο νομικό πλαίσιο με την τήρηση κέντρου Τεκμηρίωσης και Τράπεζας Δεδομένων για την καταγραφή στατιστικών δεδομένων και τη συγκέντρωση επιστημονικών και άλλων πληροφοριών σε ζητήματα πολιτικής προστασίας.

Η ΓΓΠΠ ως υπερκείμενη δομή του Εθνικού Μηχανισμού έχει σημαντικές αρμοδιότητες προς αυτή την κατεύθυνση.⁶³

- Συνεργάζεται με την επιστημονική και ερευνητική κοινότητα, τα ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα της χώρας και με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, με σκοπό την αξιοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και προϊόντων εφαρμοσμένης έρευνας και καινοτομίας.
- Αξιοποιεί, εγκρίνει και χρηματοδοτεί προγράμματα πληροφορικής και επικοινωνιών, τεχνολογίες εφαρμοσμένης έρευνας και μελέτες για την υποστήριξη του σχεδιασμού πολιτικής προστασίας και την ενημέρωση του πληθυσμού.
- Συντονίζει, χρηματοδοτεί και αναθέτει σε επιστημονικούς και εκπαιδευτικούς φορείς την εκπόνηση και εκτέλεση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού πολιτικής προστασίας και προτείνει την χρηματοδότηση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών στα ΑΕΙ.
- Τηρεί και εμπλουτίζει **Βιβλιοθήκη Πολιτικής Προστασίας** με στόχο να εξυπηρετεί κάθε ενδιαφερόμενο ερευνητή, με την εξεύρεση και διάθεση ή το δανεισμό βιβλίων και λοιπών εντύπων.⁶⁴

Περαιτέρω προβλέπεται η **σύσταση ειδικών συμβουλίων και επιτροπών και λοιπών δομών**, σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης για τη διασύνδεση με την επιστημονική κοινότητα και την εκπαίδευση του εμπλεκόμενου δυναμικού. Αναφέρονται **ενδεικτικά**:

Μόνιμο Επιστημονικό Συμβούλιο Πολιτικής Προστασίας

Επανασυστάθηκε στη ΓΓΠΠ το Μόνιμο Επιστημονικό Συμβούλιο Πολιτικής Προστασίας ως **συμβουλευτικό όργανο του ΣΟΠΠ**. Αποτελεί **βασική διοικητική δομή** του Εθνικού Μηχανισμού και στη σύνθεσή του προβλέπεται να μετέχουν εκπρόσωποι θεσμοθετημένων οργάνων της πολιτείας αρμόδιων για θέματα διαχείρισης κινδύνου καταστροφής, ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων, κέντρων και οργανισμών. Αναμένεται η έκδοση της κανονιστικής απόφασης του γγΠΠ που θα καθορίζει την σύνθεση, τις αρμοδιότητες καθώς και οποιοδήποτε άλλο ζήτημα για τη λειτουργία του εν λόγω συμβουλίου.⁶⁵

Ειδικές Επιστημονικές Επιτροπές των ΠΕΣΟΠΠ

⁶³ Ν 4662/2020 άρθρο 29 και ΠΔ 151/2004

⁶⁴ ΠΔ 151/2004

Στην ιστοσελίδα της ΓΓΠΠ τηρείται ηλεκτρονική έκδοση. Προς το παρόν έχουν αναρτηθεί τηλεοπτικά σποτ που περιέχουν οδηγίες προστασίας (<https://www.civilprotection.gr/βιβλιοθήκη> , ημ. πρόσβασης 1/2/2021)

⁶⁵ Ν 4662/2020 άρθρο 41

Με το Ν.2344/1995 προβλεπόταν η σύσταση 15μελούς Επιστημονικού Συμβουλίου Πολιτικής Προστασίας στη ΓΓΠΠ, με υποβοηθητικό ρόλο στη λειτουργία των κεντρικών οργάνων σχεδιασμού της ΠΠ.

Οι αρμοδιότητες του συμβουλίου ήταν να εισηγείται προγράμματα εφαρμοσμένης έρευνας και μελέτες πολιτικής προστασίας, να διατυπώνει προτάσεις για τα προγράμματα προμηθειών μηχανικών μέσων και άλλων υλικών αναγκών για την πολιτική προστασία της χώρας, να γνωμοδοτεί για τον καθορισμό των προδιαγραφών για την πρόληψη των καταστροφών, να εισηγείται εκπαιδευτικά προγράμματα κλπ. Στη σύνθεσή του μετείχαν: Πέντε (5) εκπρόσωποι επιστήμονες που υποδεικνύονταν από αρμόδια Υπουργεία και τους υπαγόμενους στην εποπτεία τους οργανισμούς και φορείς Πέντε (5) εκπρόσωποι σχετικών επιστημονικών ενώσεων, πανεπιστημιακών ή τεχνολογικών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων. Πέντε (5) ειδικοί επιστήμονες σε θέματα πολιτικής προστασίας, οι οποίοι προσλαμβάνονταν με σχέση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου στη ΓΓΠΠ. Η συγκρότηση του εν λόγω οργάνου δεν έγινε ποτέ (σχετική και η απόφαση ΝΣΚ 110/1997).

Συγκροτούνται ανά Περιφέρεια με απόφαση του γγΠΠ, στις οποίες συμμετέχουν ειδικοί επιστήμονες και τεχνικοί εμπειρογνώμονες για την τεχνοκρατική υποστήριξη της λειτουργίας του ΠΕΣΟΠΠ.⁶⁶

Επιτροπή Εκτίμησης Κινδύνου

Συνιστάται και συγκροτείται στη ΓΓΠΠ με απόφαση του γγΠΠ και μπορεί να χαρακτηρίζει ως κατεπείγοντα και άμεσης υλοποίησης, **προληπτικής φύσεως έργα ή εργασίες των Δήμων, των Περιφερειών, της ΓΓΠΠ ή οποιουδήποτε άλλου φορέα του Δημοσίου**, τα οποία θα αδειοδοτούνται από τη νεοσύστατη Δ/ση Τεχνικών Έργων και Περιβάλλοντος της ΓΓΠΠ, κατά παρέκκλιση οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας. Τα έργα και οι εργασίες αυτές διακρίνονται σε:

- Έργα ή εργασίες καθαρισμού
- Έργα ή εργασίες αντιπλημμυρικής θωράκισης μικρής κλίμακας
- Έργα ή εργασίες διάνοιξης αντιτυρικών ζωνών
- Έργα ή εργασίες συντήρησης δασικού οδικού δικτύου
- Έργα ή εργασίες για τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας
- Έργα ή εργασίες ανάσχεσης ή αποκατάσταση διάβρωσης εδαφών βασικών οδικών δικτύων ή αντιστήριξης πρανών ή αποτροπής κατολισθητικών φαινομένων
- Έργα και εργασίες που αφορούν σε αναγκαίες κτιριακές υποδομές του Εθνικού Μηχανισμού

Στη σύνθεσή της επιτροπής συμμετέχουν ο γγΠΠ ως πρόεδρος, ο διοικητής ΣΟΠΠ, ο Περιφερειακός Διοικητής, εκπρόσωποι υπουργείων, του ΤΕΕ, της ΕΝΠΕ ή της ΚΕΔΕ.

Για τη λειτουργία της εν λόγω επιτροπής αναμένεται η έκδοση απόφασης από το γγΠΠ.

Υποστηρικτική Ομάδα Διαχείρισης Χημικών, Βιολογικών, Ραδιολογικών και Πυρηνικών Απειλών και Συμβάντων (ΧΒΡΠ)

Πρόκειται για μια διυπηρεσιακή ομάδα που υπάγεται και συγκαλείται από τον γγΠΠ. Αποτελεί Επιτελικό Συμβουλευτικό Όργανο, το οποίο υποστηρίζει σε επίπεδο τακτικό, επιχειρησιακό και πολιτικό τις αρμόδιες δυνάμεις και όργανα πολιτικής προστασίας με την παροχή εξειδικευμένης τεχνογνωσίας και επιστημονικών πληροφοριών για τη διαχείριση ΧΒΡΠ απειλών και συμβάντων.⁶⁷

Ομάδες Πρώτης (1^{ης}) Απόκρισης

Η ομάδα πρώτης απόκρισης (First Responders) είναι οι κατά περίπτωση και καθ' ύλην και κατά τόπους αρμόδιοι, επιχειρησιακά που επιλαμβάνονται πρώτοι του καταστροφικού συμβάντος. Ο ρόλος των ομάδων πρώτης απόκρισης είναι πολύ σημαντικός και ως προς την εκτίμηση της επικινδυνότητας αφού καθορίζει τη στρατηγική που πρόκειται να ακολουθηθεί, το απαιτούμενο ανθρώπινο δυναμικό, τα υλικά και μέσα.⁶⁸

Στη ΓΓΠΠ έχει συσταθεί ήδη μια 17μελής ομάδα 1ης απόκρισης, η οποία συμμετέχει σε συμβάντα τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.⁶⁹

⁶⁶ Ν. 4662/2020 άρθρο 13

⁶⁷ Ν. 3491/2006 αρθ. 15, ΥΑ 3265/5-5-2020, ΓΓΠΠ 11086/20-10-2020

⁶⁸ Ν. 4662/2020 άρθρο 1 και άρθρο 24

⁶⁹ Βλέπε Δελτίο Τύπου ΓΓΠΠ στις 30/10/2020, στις 30/11/2020, στις 30/12/2020

Ομάδα Έκδοσης Ημερήσιου Χάρτη Κινδύνου Πυρκαγιάς

Πρόκειται για μια ειδική επιστημονική ομάδα που απαρτίζεται από επιστήμονες με ειδικές γνώσεις και πολύχρονη εμπειρία για την υποστήριξη της Διοίκησης και της ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με την επικινδυνότητα εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών, το επόμενο 24ωρο.⁷⁰

Μόνιμες επιστημονικές επιτροπές για τον Σεισμικό και Ηφαιστειακό Κίνδυνο

Το έργο του ΟΑΣΠ στον αντισεισμικό σχεδιασμό της χώρας συμπληρώνεται από τις Μόνιμες Επιστημονικές Επιτροπές συμβουλευτικού χαρακτήρα που έχουν στελεχωθεί από αναγνωρισμένους επιστήμονες και ειδικούς. Οι Επιτροπές αυτές συγκροτούνται μετά από απόφαση του Υπουργού Υποδομών κατόπιν σχετικής εισήγησης του Δ.Σ. του Οργανισμού, ως εξής:⁷¹

- Σεισμοτεκτονικής, Αντισεισμικών Κατασκευών και Τεχνικής Σεισμολογίας
- Κοινωνικής Αντισεισμικής Άμυνας
- Εκτίμησης Σεισμικής Επικινδυνότητας και Αξιολόγησης Σεισμικού Κινδύνου
- Παρακολούθησης Ελληνικού Ηφαιστειακού Τόξου
- Υποστήριξης Αντισεισμικού Κανονισμού

Εθνικό Συμβούλιο Πρόληψης Βιολογικών και Τοξικών Κινδύνων

Συνιστάται στο Υπουργείο Υγείας και έχει γνωμοδοτικές αρμοδιότητες για την πρόληψη και προστασία της υγείας του ελληνικού πληθυσμού από βιολογικούς και τοξικούς παράγοντες, που μπορεί να προέρχονται ιδίως από πολεμικές αιτίες, ατυχήματα, φυσικές καταστροφές και επιδημίες. Τα μέλη του συμβουλίου είναι ακαδημαϊκοί ή καθηγητές ΑΕΙ και εκπρόσωποι Υπουργείων και ορίζονται από τον Υπουργό Υγείας που προεδρεύει του Συμβουλίου.⁷²

Ομάδες Αναγνώρισης Θυμάτων Καταστροφών

Πρόκειται για εθνικές ομάδες που συνιστώνται στην ΕΛΑΣ με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη και έχουν ως αποστολή την αναγνώριση και ταυτοποίηση των θυμάτων από ατυχήματα, καταστροφές, καθώς και εγκληματικές και τρομοκρατικές ενέργειες. Αποτελούνται από ειδικευμένο ιατρικό προσωπικό και εμπειρογνώμονες της ΕΛΑΣ.⁷³

Μητρώο Εμπειρογνομόνων Πολιτικής Προστασίας

⁷⁰ Στις αρμοδιότητες της ΓΓΠΠ υπάγεται και η έκδοση χαρτών προγνώσεων κινδύνου πυρκαγιάς (ΠΔ 151/2004). Βλέπε περισσότερα και στο αριθμ. 3702/2020 έγγραφο της ΓΓΠΠ με θέμα «Έκδοση Ημερήσιου Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς από τη ΓΓΠΠ, κατά την αντιπυρική περίοδο»

⁷¹ Ν. 1349/1983 άρθρο 5 όπως τροποποιήθηκε. Βλέπε περισσότερα στην Ιστοσελίδα του ΟΑΣΠ και <https://www.oasp.gr/node/6>

⁷² Ν 2889/2001 άρθρο 20

⁷³ Ν.3448/2006 αρθ. 23 όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3938/2011 άρθρο 12 και ΥΑ 5301/4/16-στ'/2014 (ΦΕΚ 2796/Β)

Στο εν λόγω μητρώο που τηρείται από τη ΓΓΠΠ προβλέπονται να εγγράφονται, πολίτες με εξειδικευμένη πιστοποιημένη γνώση και εμπειρία, οι οποίοι εντάσσονται στο δυναμικό της πολιτικής προστασίας προκειμένου να αξιοποιηθούν, στον τομέα διαχείρισης κρίσεων και αντιμετώπισης καταστροφών. Η λειτουργία του εν λόγω Μητρώου θα καθοριστεί μετά την έκδοση της σχετικής κανονιστικής απόφασης με τις λεπτομέρειες εφαρμογής που προβλέπεται από τον γγΠΠ.⁷⁴

Κέντρο Μελετών Διαχείρισης Κρίσεων (ΚΕΜΕΔΙΚ)

Το ΚΕΜΕΔΙΚ συστήνεται ως ΝΠΙΔ το οποίο υπάγεται, έχει έδρα και εποπτεύεται από τη ΓΓΠΠ, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και διοικείται από πενταμελές συμβούλιο. Πρόκειται για μια **διοικητική δομή του Εθνικού Μηχανισμού**, με σκοπό τη διεξαγωγή θεωρητικής και εφαρμοσμένης έρευνας και την εκπόνηση μελετών, ιδίως σε στρατηγικό επίπεδο, για θέματα που αφορούν στην πολιτική προστασία και τη διαχείριση κρίσεων και απειλών, καθώς και την παροχή υπηρεσιών, γνωμοδοτικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα, για τα θέματα αυτά **προς τη ΓΓΠΠ ή άλλους Φορείς**. Επίσης, το ΚΕΜΕΔΙΚ θα μπορεί να αναλαμβάνει **εκπαιδεύσεις** κατόπιν ανάθεσης από οποιονδήποτε δημόσιο φορέα. Αναμένεται η έκδοση των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων για την οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία του.⁷⁵

Εθνική Σχολή Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων (ΕΣΔΚΑΚ)

Η ΕΣΔΚΑΚ συστήνεται ως ΝΠΔΔ, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, και εποπτεία που ασκείται από τους Υπουργούς Προστασίας του Πολίτη και Παιδείας με βασικές αρμοδιότητες στον τομέα της επιστημονικής έρευνας και της εκπαίδευσης του προσωπικού πολιτικής προστασίας, είτε αυτοτελώς είτε σε συνεργασία με άλλους συναρμόδιους φορείς. Αποτελεί **διοικητική δομή του Εθνικού Μηχανισμού**. Η ΓΓΠΠ συνεργάζεται και χρηματοδοτεί την ΕΣΔΚΑΚ για την εκτέλεση προγραμμάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης.⁷⁶

Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) & και σχολές των επιχειρησιακών φορέων

Το ΕΚΔΔΑ είναι ένα ΝΠΔΔ και στα πλαίσια της βασικής αποστολής του διεξάγει πιστοποιημένα επιμορφωτικά σεμινάρια για το προσωπικό της δημόσιας διοίκησης, μεταξύ

⁷⁴ Ν 4662/2020 άρθρο 7

Η αξιοποίηση εμπειρογνομόνων που επανακαθορίζεται στο Εθνικό Μηχανισμό προβλεπόταν και από το προϋφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, ως αρμοδιότητα της ΓΓΠΠ και αργότερα του ΕΣΚΕ για τον επιτόπου συντονισμό των ενεργειών αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών (ΠΔ 151/2004 άρθρο 6 όπως καταργήθηκε με την περίπτωση ιγ του άρθρου 125 του Ν. 4249/2014 και Ν. 4249/2014 άρθρο 68. Επίσης προβλεπόταν η συνεργασία της ΓΓΠΠ με ειδικούς εμπειρογνώμονες για την σύνταξη των γενικών σχεδίων (ΠΔ 151/2014 άρθρο 11).

⁷⁵ Ν 4662/2020 άρθρο 40

Σημειώνεται ότι με τις προϋφιστάμενες διατάξεις προβλεπόταν ένα αντίστοιχο ΝΠΙΔ με την επωνυμία Επιστημονικό και Ερευνητικό Κέντρο Πολιτικής Προστασίας (ΕΕΚΠΠ), το οποίο δεν στελεχώθηκε, δεν λειτούργησε ποτέ, και τελικά καταργήθηκε (Για τη σύστασή του εκδόθηκε το με το ΠΔ 338/2003 και καταργήθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 3895/2010. Με το άρθρο 125 του Ν. 4249/2014, καταργήθηκε και το άρθρο 7 του Ν. 3013/2002 που προέβλεπε τη σύστασή του).

⁷⁶ Παρεμφερείς ρυθμίσεις είχαν θεσπιστεί με το Ν 4249/2014 άρθρο 69, όπου συστάθηκε η Εθνική Σχολή Πολιτικής Προστασίας (ΕΣΠΟΠ), με αρμοδιότητες σε θέματα εκπαίδευσης και επιστημονικής έρευνας η οποία όμως ουδέποτε οργανώθηκε στελεχώθηκε και λειτούργησε.

των οποίων και αρκετά ενδιαφέροντα σεμινάρια στο γνωστικό αντικείμενο της πολιτικής προστασίας και της διαχείρισης των εκτάκτων αναγκών.

Περαιτέρω, οι επιχειρησιακοί φορείς (ΕΛΑΣ, ΠΣ, Ένοπλες δυνάμεις) μεριμνούν μέσω των σχολών τους για την εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού τους στην άσκηση των καθηκόντων τους. Δεν αποτελεί διοικητική δομή του Εθνικού Μηχανισμού αλλά προβλέπεται η ΓΓΠΠ να συνεργάζεται με το ΕΚΔΔΑ για το σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του δυναμικού πολιτικής προστασίας.

1.8 Λοιπές Διοικητικές Δομές του Εθνικού Μηχανισμού

1.8.1 Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Πολιτικής Προστασίας.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Πολιτικής Προστασίας αποτελεί διοικητική δομή του Εθνικού Μηχανισμού. Υπάγεται στον γγΠΠ και έχει ως αποστολή: α. τον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό του τομέα της Πολιτικής Προστασίας για την ενίσχυση της επιχειρησιακής και διοικητικής ικανότητας των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και Φορέων, β. την ανάπτυξη των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, την ανάληψη διαχείριση μέρους Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων και μη πράξεων στον εν λόγω τομέα. Η εν λόγω δομή βρίσκεται στη φάση στελέχωσης της με αποσπάσεις από άλλους φορείς.⁷⁷

1.8.2 Επιχειρησιακό Ταμείο Πρόληψης και Αντιμετώπισης Κινδύνων (Ε.Τ.Π.Α.Κ.).

Το ΕΤΠΑΚ είναι ΝΠΙΔ το οποίο υπάγεται στον γγΠΠ. Προκειμένου να διαχειρίζεται χρηματοδοτήσεις φορέων του δημοσίου, λοιπών νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού, αναφορικά με τον σχεδιασμό, την εκπόνηση και υλοποίηση μελετών, έργων, εργασιών και προμηθειών για την πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων. Διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που συγκροτείται με απόφαση του γγΠΠ.

1.8.3 Ευρωπαϊκό Κέντρο Δασικών Πυρκαγιών (ΕΚΕΔΑΠ)

Με τις πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις περί πολιτικής προστασίας υπήχθη στη δομή της ΓΓΠΠ και λειτουργεί υπό την εποπτεία της το ΕΚΕΔΑΠ το οποίο ιδρύθηκε το 2002.⁷⁸

⁷⁷ Συστάθηκε με Άρθρο 37 του Ν 4662/2020 όπως τροποποιεί το άρθρο 18 του Ν. 4314/2014 και ΚΥΑ 124507/25-11-2020 (ΦΕΚ 5228/Β) «Διάθρωση της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, τομέα Πολιτικής Προστασίας»

⁷⁸ Ν. 4662/2020 άρθρο 43

Στην 8η Συνάντηση των αρμοδίων Υπουργών των κρατών μελών της Ανοικτής Μερικής Συμφωνίας (ΑΜΣ) του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Αντιμετώπιση Μεγάλων Καταστροφών, που έγινε στην Αθήνα στις 21 και 22 Φεβρουαρίου 2000, μετά από σχετική πρόταση της χώρας μας, αποφασίστηκε η ίδρυση στην Αθήνα με έδρα τη ΓΓΠΠ ενός Ευρωπαϊκού Κέντρου για Αντιμετώπιση Δασικών Πυρκαγιών. Στη Συνάντηση των Εθνικών Εκπροσώπων των χωρών μελών της ΑΜΣ που έλαβε χώρα στο Παρίσι στις 3-4 Ιουνίου 2002, αποφασίστηκε η σύσταση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δασικών Πυρκαγιών (ΕΚΕΔΑΠ). Το Κέντρο μετά από δοκιμαστική περίοδο δύο ετών, εντάχθηκε το 2004 στο δίκτυο των 26 εξειδικευμένων Ευρω-Μεσογειακών Κέντρων που λειτουργούν σήμερα στα πλαίσια της Συμφωνίας.

Σκοπός του ΕΚΕΔΑΠ, που με έδρα στη ΓΓΠΠ, είναι η συλλογή χρήσιμων δεδομένων με σκοπό τη διευκόλυνση της συνεργασίας στο πεδίο της πρόληψης, αντιμετώπισης και του συντονισμού δράσεων δασικών πυρκαγιών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και των Ευρωπαϊκών Κέντρων της Ανοικτής Μερικής Συμφωνίας. Για την επίτευξη των σκοπών του, το Ε.ΚΕ.ΔΑ.Π., δύναται να συνεργάζεται με λοιπά Ευρωπαϊκά Κέντρα της Ανοικτής Μερικής Συμφωνίας, με επιστημονικούς, δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, να καταθέτει προτάσεις, να αναλαμβάνει έργα χρηματοδοτούμενα από το Συμβούλιο της Ευρώπης, άλλο διεθνή οργανισμό ή εθνική αρχή και να υλοποιεί κάθε συναφή δράση.

Το Ε.ΚΕ.ΔΑ.Π. διοικείται από εννεαμελή Διοικούσα Επιτροπή που συγκροτείται και συγκαλείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας και μπορεί να απαρτίζεται από καταξιωμένα και αναγνωρισμένα πρόσωπα της δημόσιας διοίκησης, της ιδιωτικής οικονομίας και της ακαδημαϊκής κοινότητας, οι οποίοι με τις γνώσεις και την πείρα τους θα συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των σκοπών του νομικού προσώπου.

1.9 Οργανικές μονάδες Πολιτικής Προστασίας

Σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης προβλέπεται η σύσταση ιδιαίτερων μονάδων πολιτικής προστασίας για την υποστήριξη των δράσεων της πολιτικής προστασίας. Συγκεκριμένα:

Σε κάθε κεντρική υπηρεσία υπουργείου και οργανισμό κοινής ωφέλειας συνιστάται μετά από εισήγηση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας οργανική μονάδα πολιτικής προστασίας.⁷⁹

Στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις προβλέπεται η σύσταση οργανικής μονάδας Πολιτικής Προστασίας σε επίπεδο Διεύθυνσης, η οποία υπάγεται απευθείας στον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την οργάνωση, σε θέματα πρόληψης, ενημέρωσης και αντιμετώπισης των καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και για το συντονισμό όλων των υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και του δημόσιου και ιδιωτικού δυναμικού και μέσων, για την εξασφάλιση της ετοιμότητας, την αντιμετώπιση των καταστροφών και την αποκατάσταση των ζημιών.⁸⁰

Στις Περιφέρειες προβλέπεται η σύσταση Αυτοτελών Διευθύνσεων Πολιτικής Προστασίας υπαγόμενων απευθείας στον Περιφερειάρχη και στους Δήμους, η σύσταση Αυτοτελών Τμημάτων Πολιτικής Προστασίας υπαγόμενων απευθείας στο Δήμαρχο.

Επίσης, δίνεται η δυνατότητα να ιδρύονται σε οργανισμούς της κεντρικής διοίκησης, της αποκεντρωμένης και της τοπικής αυτοδιοίκησης ιδιαίτερες οργανικές μονάδες αντισεισμικής προστασίας, όμως η ισχύς αυτής της διάταξης ατόνησε μετά την ισχύ των ρυθμίσεων περί πολιτικής προστασίας.⁸¹

⁷⁹ Ν. 3013/2002 άρθρο 15 εδ.4

⁸⁰ Ν. 3013/2002 άρθρο 11 και 16

⁸¹ Ν.1349/83 άρθρο 11, παρ. 5. 6, 7

1.10 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Βασική Ορολογία

Κύκλος Διαχείρισης Καταστροφών (Disaster Management Cycle) ορίζεται ως το σύνολο των τακτικών και διαχειριστικών αποφάσεων και επιχειρησιακών δραστηριοτήτων σε όλα τα στάδια και τις φάσεις του κύκλου της καταστροφής, ήτοι της πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης.

Πρόληψη: Συναρτάται από το επίπεδο των κοινωνικών και τεχνολογικών κατακτήσεων και περιλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών, πρωτοβουλιών, έργων, μέσων και μέτρων που στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση των δυνητικών επιπτώσεων των καταστροφών και στη μόνιμη προστασία από αυτές, δηλαδή, στη μείωση της διακινδύνευσης και των συνιστωσών της (επικινδυνότητα, έκθεση, τρωτότητα).⁸²

Ετοιμότητα: Αφορά στο σύνολο των μέτρων και δράσεων, σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο που λαμβάνονται εκ των προτέρων και στοχεύουν στη **διασφάλιση της αποτελεσματικής αντίδρασης** στις επιπτώσεις των κινδύνων, στην ελαχιστοποίηση των απωλειών ζωής, στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και στη μείωση της τρωτότητας της κοινωνίας.

Περιλαμβάνει:

- την έκδοση έγκαιρων και αποτελεσματικών **προειδοποιήσεων** σε περίπτωση επαπειλούμενων καταστροφών και σεναρίων πιθανών κινδύνων,
- την οργάνωση σχεδίων, προγραμμάτων ετοιμότητας, μέτρων αυτοπροστασίας και ευαισθητοποίησης των πολιτών,
- τις ασκήσεις ετοιμότητας (preparedness exercises)
- την οργάνωση με τον απαραίτητο εξοπλισμό σε μέσα, πόρους και ανθρώπινο δυναμικό για τον περιορισμό των επιπτώσεων.

Αντιμετώπιση: Αφορά στην παροχή βοήθειας προς τον πληθυσμό (επείγουσες σωστικές επιχειρήσεις) και στη **διαχείριση της έκτακτης ανάγκης** (emergency management) που ανακύπτει, κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά την καταστροφή, με στόχο την προστασία ανθρώπινων ζωών, τη μείωση των συνεπειών στην υγεία του πληθυσμού, την αντιμετώπιση άμεσων αναγκών διαβίωσής του και την εν γένει διασφάλιση της παροχής αρωγής και υποστήριξης για τη μετρίαση των επιπτώσεων (relief/response management).

Αποκατάσταση: Περιλαμβάνει τη συντονισμένη εφαρμογή μέτρων και δράσεων για την άμεση ανακούφιση των πληγέντων, τις επείγουσες τεχνικές παρεμβάσεις για τον περιορισμό των επιπτώσεων των καταστροφών, την ενεργοποίηση του κρατικού μηχανισμού καταγραφής ζημιών, το συντονισμό των αρμόδιων Υπηρεσιών του κρατικού μηχανισμού, καθώς και των Διευθύνσεων των αρμόδιων Υπουργείων, για την ταχεία

⁸² Σημειώνεται, ότι η έννοια της πρόληψης (Prevention) ορίζεται ξανά στο νέο νόμο περί του Εθνικού Μηχανισμού ως εξής: «το σύνολο των δράσεων και μέτρων που στοχεύουν στην απόλυτη αποφυγή των δυνητικών επιπτώσεων των κινδύνων και στην ελαχιστοποίηση των φυσικών, τεχνολογικών καταστροφών και λοιπών απειλών», όχι όμως στις δράσεις του Εθνικού Μηχανισμού αλλά γενικά στους ορισμούς του νόμου. Ο ορισμός αυτός είναι σύμφωνος με τη διεθνή ορολογία για την πρόληψη ενώ ο όρος της πρόληψης που αναφέρεται στις δράσεις του Εθνικού Μηχανισμού (άρθρο 2) «αντιστοιχεί» στην έννοια του Μετριασμού της Διακινδύνευσης (Mitigation).

επαναφορά βασικών υπηρεσιών και επανόρθωση υποδομών για την αποκατάσταση της λειτουργικότητας της κοινωνίας.

Καταστροφή (Disaster) είναι η σοβαρή διαταραχή της λειτουργίας της κοινωνίας που προκαλεί εκτεταμένες ανθρώπινες, υλικές και περιβαλλοντικές απώλειες, οι οποίες ξεπερνούν την ικανότητα της πληγείσας κοινωνίας να τις αντιμετωπίσει με ίδια μέσα και πόρους.

Έκτακτη ανάγκη (Emergency) είναι η ξαφνική και απρόβλεπτη απειλητική κατάσταση που απαιτεί την άμεση λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση των δυσμενών συνεπειών της.

Δυναμικό και μέσα πολιτικής προστασίας, νοούνται οι φορείς και οι οργανισμοί περιφερειακού και κεντρικού επιπέδου διοίκησης, τα Υπουργεία, οι Υπηρεσίες, οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, οι Ένοπλες Δυνάμεις, το Πυροσβεστικό Σώμα, η Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, το Ε.Κ.Α.Β., οι εθελοντικές ομάδες και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις του Μητρώου Πολιτικής Προστασίας, οι πολίτες και κάθε άλλος δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που δύναται να συνεισφέρουν σε ανθρώπινο δυναμικό, υλικά και μέσα (συμπεριλαμβανόμενου των Εμπειρογνομόνων Πολιτικής Προστασίας).

Συντονισμός (Coordination): η οργάνωση, προτεραιοποίηση και παρακολούθηση των απαιτούμενων δράσεων, καθώς και η εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας, της εφαρμογής των κανόνων επιχειρησιακής δράσης και της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για την επίτευξη κοινού σκοπού.